ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

• № 40 (10.617).
1994 йил
8 июнь
чоршанба

Сотувда эркин нархда

1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН НАШР ЭТИЛМОҚДА.

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

ЧОРШАНБА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ.

КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ КИМ ЕН САМНИНГ ЎЗБЕКИСТОНГА РАСМИЙ ДАВЛАТ ТАШРИФИ

Халқлар Дўстлиги саройининг мажлислар залидаги музокаралар пайти.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ ВА Р. НУРИДДИНОВ (ЎзА) олган сурат.

4 июнь куни Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам давлат ташрифи билан Тошкентга келди.

Тошкент аэропортида Ким Ен Сам жаноблари ва унинг рафиқасини Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов рафиқаси билан кутиб олди.

Миллий либосдаги қизлар Президентлар ва уларнинг рафиқаларига гуллар тақдим этдилар. Икки давлат мадҳиялари янгради. Ислом Каримов ва Ким Ен Сам юксак мартабали меҳмон шарафига саф тортган миллий гвардия аскарлари вакилларидан иборат фахрий қоровул олдидан ўтдилар.

Ўзбекистон ҳукумати аъзолари ва хорижий мамлакатларнинг республикамиздаги дипломатия корпуси вакиллари Ким Ен Сам жанобларига таништирилди. Ўз навбатида Корея Республикаси Президенти ҳам ўзига ҳамроҳлик қилаётган ҳукумат аъзоларини таништирди.

Шундан сўнг автомобиллар карвони юксак мартабали меҳмон учун ажратилган қароргоҳга йўл олди.

Аэропорт ва Тошкент кўчаларига чиққан шаҳарликлар Ким Ен Сам жанобларини олқишлар билан қаршиладилар.

* * *

Шу куни Президентнинг Дўрмондаги қароргоҳида совғалар топшириш маросими бўлиб ўтди.

Шундан сўнг Ислом Каримов билан Ким Ен Сам яккама-якка суҳбатлашдилар.

* * *

Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам ва рафиқаси ташрифининг иккинчи куни Самарқанд сафаридан бошланди.

Корея ва Ўзбекистон давлат байроқлари тикилган аэропортда иккала мамлакат Президентлари ҳамда уларнинг рафиқаларини Самарқанд вилояти ҳокими Пўлат Абдураҳмонов ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Меҳмонлар қадимий шаҳарнинг тарихий обидаларини томоша қилдилар. Шоҳи Зинда ва Гўри Амир мақбараларини зиёрат этдилар. Регистон майдонида олий мартабали меҳмонлар шарафига Самарқанд санъат усталари ижросидаги концерт намойиш этилди.

— Бу кўҳна заминда кўрганларим менда теран таассурот қолдирди,— деди Ким Ен Сам жаноблари ЎзА мухбири билан суҳбатда.— Кўркам обидалар бебаҳо санъат намуналарини яратган халқнинг қадимий маданияти, анъаналаридан далолатдир. Бу ерда мен ўзига хос маҳобат ва заргарона нафис меҳнат самарасини кўрдим. Ҳар иккала фазилат ҳам мени лол қолдирди. Яна бир карра шарқ халқлари аждодларининг юксак маданияти қаршисида таъзим қиламан.

* * *

Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам ва рафиқаси Президентимиз Ислом Каримов ҳамда рафиқаси ҳамроҳлигида Самарқанд сафаридан сўнг Тошкент вилоятидаги Ким Пен Хва номли корпорацияда бўлди. Мартабали меҳмонларни корпорациянинг турли миллат вакилларидан иборат меҳнаткашлари шоду ҳуррамлик билан кутиб олдилар.

Ким Ен Сам жанобларининг Ислом Каримов ҳамроҳлигида ушбу хўжаликка ташриф буюриши узоқ йиллардан буён шу ерда яшаб келаётган ўзбекистонлик корейсларнинг қалбларини тўлқинлантириб юборди. Хўжалик маркази чинакам байрамона тусга кирди. Ислом Каримов ва Ким Ен Сам кўп йиллар хўжаликка раҳбарлик қилган ва унинг юксалишига катта ҳисса қўшган Меҳнат қаҳрамони, турли миллат вакилларидан иборат аҳил бир жамоани шакллантирган инсон — Ким Пен Хва шарафига ўрнатилган ёдгорликни зиёрат қилдилар. Жамоанинг меҳнат фахрийлари билан суҳбатда бўлдилар. Кексалик гаштини сураётган Наталья Хван Корея Президентига бу ерда яшаётган корейсларнинг турмуш тарзи ҳақида гапириб берди.

Ким Ен Сам жаноблари корпорациянинг пахта далаларида бўлиб, ғўзани парваришлаш агротехникаси билан танишди. Икки мамлакат раҳбарлари корпорациянинг тарихи ҳақида ҳикоя қилувчи музейни бориб кўришди.

Корпорациянинг «Қутб юлдузи» кошонасида Корея ва Ўзбекистон Республикалари Президентлари юртимизда яшаётган корейсларнинг вакиллари билан учрашдилар. Президентимиз Ислом Каримов мустақил Ўзбекистонда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларда ўзбекистонлик корейсларнинг муносиб ўрни ҳақида гапирди.

* * *

6 июнь куни Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ҳамроҳлигида Алишер Навоий номидаги миллий боққа ташриф буюрди. Икки мамлакат раҳбарлари шеърият мулкининг султони, халқлар дўстлиги куйчиси, улуғ мутафаккир ҳайкали пойига гуллар қўйдилар.

Шундан сўнг Ислом Каримов ва Ким Ен Сам жаноби олийлари юксак мартабали меҳмонни олқишлаш учун миллий боққа келган уруш ва меҳнат фахрийлари, ёшлар билан учрашди. Мамлакатимиз фуқаролари бўлган турли миллат вакиллари ўзбек ва корейс халқлари дўстлиги ва ҳамкорлигини мустаҳкамлаш йўлида икки давлат раҳбари олиб бораётган сиёсатни қўллаб-қувватлашларини изҳор этдилар.

Боғ зиёратидан сўнг Халқлар дўстлиги саройида расмий музокаралар бошланди. Музокаралар чоғида ўзаро муносабатларни янада юқори босқичга кўтариш истаги зоҳир бўлди. Ўзбекистон билан Корея ҳукуматлари ўртасида маданият соҳасида ҳамкорлик ва самолётлар қатновини йўлга қўйиш ҳақидаги битимлар, фуқароларнинг эркин борди-келдилари тўғрисидаги ўзаро англашмалар меморандуми ҳамда икки мамлакат ташқи ишлар вазирликлари ўртасида маслаҳатлашув ва ҳамкорликка оид протоколнинг имзоланиши ана шу эзгу ниятнинг ифодасидир. Бу ҳужжатларни Ўзбекистон ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов ва Корея Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Се Ген имзоладилар.

Ислом Каримов музокаралар самарали бўлганини қайд этар экан, эришилган аҳдномалар ўзаро манфаатли ҳамкорлик учун катта имкониятлар яратишини таъкидлади.

Ким Ен Сам жаноблари ташриф чоғида ўзига кўрсатилган ҳурмат ва Ўзбекистонда корейс миллатига мансуб аҳолининг яхши турмуш кечириши, миллий ўзига хослигини асраш борасида яратилган шарт-шароит учун миннатдорлик билдирди. Корея Марказий Осиёда муҳим ўрин тутган Ўзбекистонни ишончли ҳамкор сифатида билади ва у билан алоқаларни кенгайтиришга интилади, деди Корея Президенти.

* * *

Музокаралар ниҳоясига етгач, Ислом Каримов ва Ким Ен Сам ўзбекистонлик ва хорижлик журналистлар билан учрашди. Унда Корея республикаси билан Ўзбекистон ўртасидаги муносабатлар изчил ривожланиб бораётгани яна бир карра қайд этилди.

Биз Корея Республикаси Президенти жаноб Ким Ен Самнинг мамлакатимизга ташрифи муваффақиятли ва самарали бўлди, деб ҳисоблаймиз деди Ислом Каримов. — Ўзаро учрашувлар, мулоқотлар ва музокаралар чоғида халқаро ҳамда минтақавий муаммоларга муносабат борасида қарашлар яқинлиги аён бўлди. Ўзбекистоннинг бой табиий захиралари, инсоний ресурслари ҳамда Кореянинг юксак даражада ривожланган саноати, замонавий технологиялари ҳамкорликни тақозо этади. Бу ҳамкорлик ўзаро фойдали бўлиши шубҳасиз. Муносабатларимиз бошланганига энди икки йил тўлганига қарамай, ҳозирдаёқ яхши натижаларга эришмоқдамиз. Жанубий Кореянинг «Дэу», «Самсунг», «Голдстар» корпорация ва фирмалари мамлакатимиз ишбилармонлари билан самарали ҳамкорлик қилмоқда. Айни пайтда республикамизда 20 га яқин Ўзбекистон — Корея қўшма корхонаси фаолият кўрсатаяпти.

— Ўзбек халқи корейсларга катта ҳурмат билан қарайди, деди Ўзбекистон Президенти Сеул рўзномаси мухбирининг республикамизда яшаётган корейслар хусусидаги саволига жавобан. — Маълумки, улар 1937-39 йилларда, Сталин қатағони пайтида Узоқ Шарқдан бу ерга кўчирилган эди. Биз, қарийб, 50 йилдан буён елкадош бўлиб, ҳаётнинг аччиқ-чучугини бирга тотиб келаяпмиз. Корейслар ўзининг меҳнаткашлиги, кўнгли очиқлиги билан ўзбекларга ўхшайди. Ана шу фазилатлари туфайли улар ҳурмат-эътибор топди. Бизга эл бўлди. Куни кеча Ким Пен Хва корпорациясида жаноб Ким Ен Самнинг жамоа аҳли билан учрашуви чоғида бунга амин бўлиш мумкин эди. Учрашув чоғида хўжалик хизматчиларидан бири ўз турмуши ҳақида Президент жанобларига сўзлаб берди. Уч фарзанди олий маълумотга эгалигини айтди. Ўзбекистонда 22 миллион аҳолининг тахминан 16 фоизи олий маълумотга эга. Корейс миллатига мансуб фуқароларимиз орасида бу кўрсаткич янада юқорироқ. Айни замонда республикамизда 28 та корейс миллий-маданий маркази мавжуд. Корейслар мамлакатимиздаги барча этник гуруҳлар қатори тенг ҳуқуқлардан фойдаланмоқдалар. Ҳозир 200 мингдан зиёд корейс миллатига мансуб фуқаромиз бор. Улар бошқа миллат вакиллари қатори мамлакатимиз қудратини ошириш йўлида меҳнат қилишяпти. Миллий анъаналарни сақлаш, миллий маданиятни ривожлантириш борасида уларга барча шароитлар яратилган. Ана шундан бўлса керак, Жанубий Кореяда ҳаёт фаровонроқ бўлишига қарамай, юртимизнинг бирор корейс фуқароси ўзининг азалий ватанига кетиб қолаётгани йўқ. Зеро, улар яқин келажакда Ўзбекистон ҳам юксак тараққиётга эришишига қатъий ишонадилар.

Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам ҳам Ўзбекистондаги корейслар ўзаро алоқаларни янада мустаҳкамроқ боғловчи бўғин бўлишига ишонч билдирди. У ҳамкорликни ҳукумат даражасидагина эмас, балки корхоналар, жамоат ташкилотлари даражасида ҳам кенгайтириш лозимлигини таъкидлади.

— Ўзаро музокаралар давомида биз кўпгина муаммолар хусусида фикрлашиб олдик, — деди жаноб Ким Ен Сам. — Улар орасида Корея ярим оролини ядросиз минтақага айлантириш масаласи ҳам бор эди. Шуниси қувончлики, бизнинг бу борадаги саъй-ҳаракатларимиз қўллаб-қувватланди. Биз Ўзбекистон билан ҳамкорликни янги босқичга кўтариш ниятидамиз. Яқинда бу борадаги имкониятларни ўрганиш учун мутахассислар гуруҳини юборамиз. Ўзбекистон иқтисодиётига сармоя сарфлаш мақсадида бўлган кореялик ишбилармонларни қувватлаш, рағбатлантириш чораларини кўриш ниятидамиз. Кореялик ишбилармонлар Ўзбекистонда машинасозлик, электроника, алоқа тармоқларини ривожлантириш, газ қазиб олишда кўмаклашадилар.

Ўзбекистон миллий ахборот агентлигининг мухбири мамлакатимиз Президентига шундай савол билан мурожаат қилди: республикамизда амалга оширилаётган ислоҳотлар билан Корея Республикаси иқтисодиётини ислоҳ қилишда қўлланилган ёндашувлар ўртасида ўхшаш жиҳатлар кўп. Уларнинг энг асосийлари — кучли ижроия ҳокимияти, режалаштириш, прогматизм. Кореядаги ислоҳотлар тажрибасининг яна қайси жиҳатлари эътиборга лойиқ деб ўйлайсиз?

— Корея Республикаси, — деди Ислом Каримов, — бугунги кунда жаҳондаги энг ривожланган ўн давлатдан биридир. Мамлакат иқтисодиёти тез суръатлар билан юксалиб бораяпти. Албатта бунинг сабаблари кўп. Улардан энг асосийларини айтиб ўтишим мумкин. Биринчиси — корейс халқининг тараққиётта, ватан манфаати йўлида фидокорона меҳнат қилишга доимий интилишидир. Зеро, буюк мақсадларга эга бўлган ва ҳар куни ана шу мақсадга эришиш учун сидқидилдан меҳнат қиладиган, улуғвор интилишлар йўлида бирлашган миллат мўъжизалар яратишга қодир. Иккинчидан, Кореяда ҳар бир киши ўз ўрнини яхши билади ва вазифасини садоқат билан бажаради. Учинчидан эса, Корея демократияси ўзига хос жиҳатларга эга. Яъни бу ерда ҳеч ким демократияни бошбошдоқлик деб тушунмайди. Айнан мана шу жиҳатлар биз учун ҳам муҳим. Биз бу фазилатлардан ибрат олишимиз, ўз амалиётимизда, демократик жамият барпо этишда фойдаланишимиз зарур.

Кореялик мухбир икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларининг келгусидаги кўламини билиш мақсадида, Ўзбекистоннинг иқтисодий имкониятлари билан қизиқди. Бу саволга жавобан Ислом Каримов америкалик мутахассисларнинг хулосасини келтирди. Маълум бўлишича, Ўзбекистоннинг минерал хом-ашё ресурслари 3 триллион доллардан зиёд қийматга тенг экан. Бундан ташқари, Ўзбекистон пахта етиштиришда дунёда учинчи, олтин захиралари бўйича бешинчи, ва уни қазиб олиш бўйича эса еттинчи ўринда туради. Газ ва рангли металлар қазиб олиш бўйича ҳам жаҳон мамлакатлари орасида дастлабки ўнликдан ўрин олган, деди Ўзбекистон Президенти. — Бу фактлар мамлакатимизнинг имкониятлари нақадар катта эканлигини исботлайди.

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов ва Корея Республикаси Президенти Ким Ен Сам журналистларни қизиқтирган бошқа саволларга ҳам жавоб бердилар.

* * *

Шу билан Корея Республикаси Президенти Ким Ен Самнинг мамлакатимизга давлат ташрифи ниҳоясига етди. Ҳар икки мамлакат раҳбарлари алоҳида таъкидлаганларидек, ташриф сермазмун ва самарали бўлди. Ким Ен Сам рафиқаси билан 6 июнь куни Тошкентдан жўнаб кетди.

Ташриф дастурига кўра, Тошкент аэропортида юксак мартабали меҳмонни кузатиш маросими бўлди. Ўзбекистон ва Корея Республикалари байроқлари кўтарилди. Ҳар икки давлат мадҳиялари янгради. Шундан сўнг Ким Ен Сам Ислом Каримов ҳамроҳлигида фахрий қоровул сафи олдидан ўтиб, самолётга кўтарилди.

Тошкент аэропортида Президент Ислом Каримов журналистларнинг саволларига жавоб берди.

— Ким Ен Сам билан бўлиб ўтган суҳбатлар ва музокаралардан катта қониқиш ҳосил қилдим.— деди мамлакатимиз раҳбари.— Имзоланган ҳужжатлар ҳар икки мамлакат халқи манфаатларига хизмат қилиши шубҳасиз. Корея Президентининг юртимизга ташрифи ўзаро ҳамкорликнигина эмас, халқларимиз ўртасидаги дўстона алоқаларни ҳам янги поғонага кўтаради.

Юксак мартабали меҳмонни кузатиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов, ташқи ишлар вазири С. Саидқосимов, Корея Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Се Ген И иштирок этдилар.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЎЗБЕКИСТОН МАТЛУБОТ ЖАМИЯТЛАРИ УЮШМАСИ XVIII ҚУРУЛТОЙИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

ТАБРИГИ

Муҳтарам матлуботчилар!

Сизларни Ўзбекистон матлубот жамиятлари уюшмасининг навбатдаги қурултойи очилиши билан табриклайман.

Ушбу анжуман мустақил Ўзбекистонимиз иқтисодий ислоҳотларнинг янги босқичига дадил қадам қўйган даврда ўтмоқда. Бозор муносабатлари шаклланаётган, ишбилармонлик ва ташаббускорлик рағбат топаётган бугунги кунда қишлоқ аҳолисига савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш учун барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланишни тақозо этади. Кооператив мулкни бошқа мулк шаклларига айлантириш, матлубот жамиятлари уюшмаларининг ички хўжалик муносабатларини такомиллаштириш бугунги куннинг долзарб вазифасига айланди.

Айни пайтда Ўзбекбирлашув тизими қишлоқ аҳолисини озиқ-овқат ва саноат моллари билан таъминлаш ва товар ресурсларини кўпайтириш мақсадида тижорат ишларини тубдан яхшилашга ва савдо эркинлигини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор бериши зарур.

Ички бозорни хилма-хил ва сифатли моллар билан тўлдириш учун матлубот жамиятларимиз ҳамдўстлик мамлакатларида ва хорижда ташкил этган савдо уйлари фаолиятини кучайтириш ва маҳаллий ишлаб чиқариш корхоналари самарадорлигини ошириш талаб этилади.

Шунингдек, халқаро кооператив уюшмага аъзо бўлган мамлакатлар билан товар айирбошлаш операциялари ҳажмини кескин ошириш ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Қадрли дўстлар!

Қурултой ишига муваффақият, қурултойнинг барча қатнашчиларига сиҳат-саломатлик, мустақил Ўзбекистонимиз ривожини таъминлаш ва халқимиз фаровонлигини ошириш йўлида қилаётган ишларингизда катта ғайрат ва муваффақиятлар тилайман.

● **ХАЛҚАРО ТЕННИС МУСОБАҚАСИ**

ТОШКЕНТДА ЯНА УЧРАШАМИЗ!

Теннис бўйича «Президент кубоги» учун халқаро мусобақанинг якунловчи кунида шундай сўзлар янгради. Бу сўзларни барча: Ўзбекистон ва бутун Марказий Осиё тарихидаги биринчи профессионал спортчилар мусобақаси ташкилотчилари ҳам, иштирокчилари ҳам, томошабинлар ҳам айтди. «Президент кубоги» мусобақаси 150 минг Америка доллари миқдорида соврин жамғармасига эга бўлган «Челенжер» тоифасидаги турнирларда биринчи бор ўтказилишига қарамай, унда ер куррасидаги барча қитъаларнинг ракетка усталари иштирок этди.

Дастлаб жуфтликлар бўйича мусобақа ғолиблари аниқланди. Марокашлик Карим Аламий билан венгриялик Шандор Ножали россиялик Александр Меринов билан грузиялик Владимир Габричидзени мағлубиятга учратдилар.

Якка кураш бўйича финалда америкалик Чак Адамс бельгиялик Филипп Дель Вульф билан учрашди. Биринчи «Президент кубоги»ни уч ўйинни ҳам ғалаба билан якунлаган Чак Адамс қўлга киритди.

Сўнгра марказий кортда мусобақа ёпилишига бағишланган тантанали парад бўлди. Финалга чиққан спортчилар, ҳакамлар, мусобақа директорлари ва ташкилотчилари, мусобақани ўтказишга ёрдам берган Тошкент теннис мактабларининг ёш тарбияланувчилари майдонга чиқдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов спорт байрами иштирокчиларига мурожаат қилиб, уларни «Президент кубоги» мусобақаси муваффақиятли якунлангани билан табриклади, мусобақа иштирокчилари ва меҳмонларига сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва муваффақият тилади. Профессионал теннисчиларнинг биринчи мусобақаси ўзининг асосий вазифасини бажарди, — деди давлатимиз бошлиғи. — Бу ўйинлар минбарлардан туриб кузатганларга ҳам, телеэкран қаршисида томоша қилганларга ҳам катта завқ-шавқ бағишлади. Кўп сонли томошабинлар орасида бу ажойиб ўйиннинг минглаб янги мухлиси пайдо бўлганига, келажакда улар халқаро майдонларда ўзларини кўрсатишига ишонаман.

Бу ажойиб мусобақада иштирок этганларнинг ҳаммаси ўз спорт маҳоратини оширишга муваффақ бўлди.— деди Президентимиз.— Аммо, энг муҳими — Тошкентдаги бу учрашув уларга Ўзбекистонга меҳр қўйиш, тинчлик ва барқарорлик нималигини англаш имконини берди. Айни шу тинчлик ва барқарорлик туфайлигина бу ажойиб байрамни ўтказиш мумкин бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти мусобақада иштирок этган спортчиларга, бу учрашувни режалаштириб, уни ташкил этишда жон куйдирганларга миннатдорлик билдирди, таниқли ишбилармон. Швейцариядаги «Интернейшнл Теннис Промоушн» компаниясининг президенти жаноб Сасон Какшурига эса, алоҳида миннатдорлик изҳор этди.

Мусобақа иштирокчилари ва меҳмонлари Ўзбекистоннинг саҳий заминини, Тошкентни севиб қолишганига ишончим комил,— деди пировардида Ислом Каримов. — Яна шунга ишончим комилки, кўпгина теннисчилар қизиқарли ўйинлари билан бизни хурсанд қилиш учун келажакда ҳам республикамиз пойтахтига келиб туради.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Чак Адамсга кумуш тагдонли биллур гулдон ва 18 минг доллар пулни топширди. Бу спортчи Тошкент теннис майдонларида профессионал теннисчилар халқаро уюшмасининг юзта ҳолини қўлга киритган эди. Америкалик теннисчи республикамиз Президентига, мусобақа ташкилотчилари ва ҳомийларига, томошабинларга миннатдорлик билдирди.

Бельгиялик спортчи Филипп Де Вульф ҳам Ўзбекистон раҳбарининг қўлидан 10 минг 600 долларни қабул қилиб олди. Бу спортчи Тошкентдан уйига Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси таъсис этган махсус соврин — катта биллур гулдонни ҳам олиб қайтади.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари, «Президент кубоги» мусобақасини ўтказиш ташкилот қўмитаси раиси И. Жўрабеков мусобақа қатнашчиларига ҳомийлар тайёрлаган совринларни топширди.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мадҳияси янграйди.

Жаноб С. Какшури биринчи халқаро теннис мусобақасини ёпиқ деб эълон қилади. Лекин спортчилар, ҳакамлар, мураббийлар, кўп сонли теннис мухлислари бу ёрқин байрам билан хайрлашмайди. Улар «Тошкентда яна учрашамиз!» дея хитоб қилишади.

Мусобақани тантанали ёпиш маросимида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси вазифасини бажарувчи Э. Халилов, Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Муталов, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Бош вазир ўринбосарлари, Тошкент шаҳри ҳокими иштирок этишди.

(ЎзА мухбири).

Пилла хирмони юксалмоқда

ВИЛОЯТИМИЗДА пилла териш ва топшириш ишлари уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Хўжаликлар, туманлар биринкетин маррага етиб келмоқдалар. Пилла топшириш режаларини вилоятда биринчи бўлиб уддалаган Қибрай,Тошкент, Зангиота, Оққўрғон туманларидан кейин бекободлик миришкор пиллакорлар ҳам кутилган манзилга етиб келдилар.

Пилла тутиш мавсумини намунали ташкил этган Оққўрғон тумани "кумуш тола" миришкорлари 124 тоннадан зиёд пилла териб олиб, бу борадаги режани 104 процентдан ошириб адо этдилар. Бу ютуққа ўз режаларини муваффақиятли ўринлаган "Гулистон", "Султонобод", "Маданият", Х. Олимжон номли, "Қанқа" жамоа хўжаликлари, "Оққўрғон" ва С. Сегизбоев номли давлат хўжаликлари муносиб улуш қўшдилар.

Оққўрғонликлар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, яна 7 тонна пилла топширишга аҳд қилдилар.

Бекободлик азамат пиллакорлар ҳам маррага биринчилар қатори етиб келдилар. Шу кунгача териб олинган пилла 150 тоннадан анча ошиб кетди. Режа ошириб бажарилди. Бу меҳнат ютуғига маррага барвақт етиб келган Навоий, А. Мавлонов, номли, "Далварзин", "Деҳқонобод", "Хос" ва Бобур номли жамоа хўжаликлари муносиб ҳисса қўшдилар.

Шу ўринда пилладан баракали хирмон кўтарган моҳир пиллакорларимиз ҳақида эслаб ўтиш, айниқса, жоиздир. Қибрай туманидаги "Дўрмон" жамоа хўжалигининг илғор пиллабоқари Ўткир Тўлебоев, "Турон" жамоа хўжалигидан Алишер Очилов, Бўриота номли жамоа хўжаликдан Бахтигул Ғойипова, Бекобод туманидаги "Хос" жамоа хўжалигидан Малика Қурбонова, Навоий номли жамоа хўжалигидан Замира Азаматова, Оққўрғон туманидаги "Маданият" жамоа хўжалигидан Жамила Сафарова, "Қаҳрамон" жамоа хўжалигидан Ахрор Ақлбековлар ташаббус кўрсатиб ишлаб, ҳар қути уруғидан 85-120 килограммдан ҳосил териб топширдилар.

Вилоятимизда пилла териш мавсуми қизғин давом этмоқда.

• Пиллакорлар ҳаётидан

БАЛЛИ, МУАЛЛИМА

РАВШАНОЙ ЮСУПАЛИЕВА Ўртачирчиқ туманидаги 25-ўрта мактабда муаллималик қилади. Болалигида ҳам, ўқитувчилик фаолияти йилларида ҳам қурт боққан оилаларга у ёрдам бергану, лекин ўзи бу иш билан шуғулланмаган эди.

— Уйда бўш вақтимиз ҳам топилади, элюртга кўпроқ нафимиз тегсин учун бир қутигина боқиб кўрайлик, — деди у бир куни овсинлари Зулхумор, Малоҳатхонларга.

— Тўғри айтасиз, — қолганлар ҳам қараб туришмайди, — қўшилишди улар таклифга.

Бу йилги мавсумда "Истиқбол" жамоа хўжалиги бошқаруви вакиллари бир қути уруғни ушбу хонадонга беришди. Бутун оила асосий ишлар билан бирга, умрларида биринчи бор қурт боқишди. Ака-ука Султонали, Усмонали, Олимжонлар барг қирқиб келиб, умр йўлдошларидан ёрдамларини аямадилар. Машаққатли бир ой ҳам орқада қолди. Яқинда пиллахона ходими Равшанойлар хонадонидан 73 килограмм пиллани қабул қилиб олар экан:

— Балли муаллима, — хўжалигимизда сизга ўхшаганлар кўпаяверсин, — дея миннатдорчилик билдирди.

Эл юмушига ҳисса қўшган Равшанойларнинг аҳил оиласи ҳақида қишлоққа илиқ гаплар тарқалиб кетди.

С. АБДУЛЛАЕВ.

Шифокорлар анжумани

КЕЙИНГИ йиллар ичида республикамизда аҳоли соғлиғини сақлаш мавзуига бағишланган қатор анжуманлар бўлиб ўтди. Бу илмий йиғилишларда оналик ва болаликни муҳофаза этиш, юрак хасталиклари ва уларнинг олдини олиш, экологик муҳитнинг ночорлашуви туфайли пайдо бўладиган хасталиклар ҳақида шифокор олимлар батафсил фикр юритдилар.

Кеча пойтахтимизда иш бошлаган "Марказий Осиё республикалари пульмонологлари ва аллергологларининг биринчи йирик анжумани" ҳам тиббиёт назарияси ва амалиётининг муҳим мавзуларини қамраб олди.

— Мазкур анжуманнинг Тошкентда ўтаётганлиги бежиз эмас, — дейди тиббиёт фанлари доктори, профессор А.М. Убайдуллаев, — Республикада пульмонологик касалликларни даволаш борасида анча тажриба тўпланган. Шу соҳа бўйича номи Ўзбекистондан ташқарида ҳам танилган олимлар, малакали мутахассислар етишиб чиқдилар. Биз анжуманда Қозоғистон, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон шифокор-олимларининг ҳам шу мавзуга оид маърузаларидан баҳраманд бўляпмиз. Анжуман марказий Осиё халқаро саломатлигини муҳофаза этиш йўлидаги шифокорларнинг биргаликдаги ижодий ҳаракати тимсоли ҳамдир.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Республика пульмонология илмий тадқиқот институти ташаббуси билан чақирилган бу анжуманга Тошкентдаги "Берингер Ингельхайм" фирмаси ҳомийлик қилмоқда. Биз фирманинг Марказий Осиё Республикалари бўйича директори Миша Дашич билан мулоқотда бўлдик.

Асосий йўналиши дори-дармон воситаларини ишлаб чиқариш ва дори тайёрлаш учун хомашё етказиб беришдан иборат бўлган бу фирма Тошкентда ўтган йилдан бошлаб фаолият кўрсатмоқда. У пульмонологияда фойдаланиладиган дорилар тайёрлашни тадқиқ этиш ва ишлаб чиқариш жиҳатидан юксак мавқега эга бўлиб, бу борада республикамиз шифокор олимлари билан ҳамкорлик қилмоқда.

Шу боис анжуманда фирма тайёрлаган, тадқиқ этаётган дори-дармонлар самарадорлиги, уларни сотиб олиш учун "Берингер-Ингельхайм" билан шартномалар тузиш йўл-йўриқлари тўғрисида батафсил фикр юритилмоқда.

Мазкур фирма 1885 йилда ташкил этилган "Берингер-Ингельхайм" (ГФР) корпорациясининг кенжа тармоқларидан ҳисобланади. Унинг Европада 29 фабрикаси ва АҚШ, Канада, Япония, Австралия, Индонезия, Жанубий Корея ва бошқа мамлакатларда йирик заводлари мавжуд.

Фирма ҳомийлигида ўтаётган мазкур анжуман республикамиз тиббиёт илмини ҳам назарий, ҳам амалий жиҳатдан бойитишга хизмат қилиши шубҳасиз.

СУРАТДА: фирманинг Марказий Осиё бўйича директори жаноб Миша Дашич (ўртада) фирманинг тиббиёт маркетинги бўйича директори, профессор Гавҳар Воҳидова, фирманинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси директори Жалил Маҳмудовлар билан мулоқотда.

В.ХАРИТОНОВ олган сурат.

Корпорацияда биринчи

Чирчиқ шаҳрида "Ўзсаноатхўжаликқурилиш" давлат корпорациясига қарашли 160-қурилиш трестини "Чирчиққурилиш" очиқ типдаги ҳиссадорлик жамиятига айлантиришга бағишланган таъсис анжумани бўлиб ўтди. Унда икки минг кишилик барча қурилиш жамоалари номидан вакиллар иштирок этишди.

Анжуманда "Ўзсаноатхўжаликқурилиш" корпорацияси таркибида биринчилардан бўлган Чирчиққурилиш ҳиссадорлик жамиятининг Низоми тасдиқланди, жамият кенгаши ва бошқаруви сайланди.

М.СОДИҚОВ.

• Президент фармонлари амалда

Зоминовулда қўш байрам

ҚУРИЛИШ ашёлари камёб, шунинг қаторида бошқа жиҳозу, материалларни топиш анқонинг уруғига айланган бугунги кунда бирон-бир бунёдкорлик ишига қўл уриш ёхуд аҳолининг яшаш шароитини яхшилаш мақсадида одамларга бу ҳақда ваъда бериш айни вақтда унча-мунча раҳбарнинг қўлидан келмайдиган мураккаб юмуш ҳисобланади. Бугун қаерда аҳоли манфаати йўлида, уларнинг турмуш тарзлари ва ижтимоий яшаш шароитларини янада яхшилаш бўйича қандайдир хайрли ишлар қилинмоқда экан, демак, тушуниш ва хулоса қилиш мумкинки, ўша ерда иқтисодий ислоҳотлар амалга ошяпти, ўша ерда моддий манфаатдорлик юзага келяпти ва ниҳоят энг муҳими, ўша жойда Президент фармонлари ва вилоят ҳокимининг қарорлари ижроси таъминланмоқда.

Ўтган ҳафта Пискентда тумандаги "Туркистон" жамоа хўжалигига қарашли Зоминовул қишлоғидаги 70 та хонадон тўлиқ табиий газ билан таъминланаётганлиги ҳақидаги қувончли хушхабарни эшитиб қолдим. Эшитдиму, аввалига негадир тасаввурга сиғмайдиган бу янгиликдан андек таажжубландим ҳам. Чунки туманнинг энг чекка ҳудудида жойлашган, қарийб Пискент-Алимкент оралиғидаги бу қишлоққа олис масофалардан газ қувурларини тортиб келиш уёқда турсин, тўғрисини айтганда, оддий балонли газларни етказиб бериш ҳам катта муаммо ҳисобланарди. Аҳоли асосан ўтин ва кўмир ёқиб кун кечирарди. Буни қарангки, мана энди қишлоқда табиий газ ёқилмоқда! Тағин бирйўла 70 та хонадонда. Одамларнинг қувончларига шерик бўлиш мақсадида газ ёқиш мўлжалланган куни эрталаб "Туркистон" жамоа хўжалигида бўлдик. Узоқни кўзлаб, жуда ақлу-фаросат билан иш қилиниб, қувурлар қўшни Оққўрғон туманига қарашли Алимкент посёлкасидан тортиб ўтилибди. Алимкент-Бўка марказий йўлининг шундоққина ёнбошида қишлоққа табиий газ келиши муносабати билан сўз билан ифодалаб бўлмайдиган ажойиб бир шодиёна бўлиб ўтди. Жамоа хўжалиги бошқаруви шунга яраша алоҳида ҳозирлик ҳам кўриб қўйган экан. Пайвандчи йигит қувурларни туташтириб, ҳамманинг кўз ўнгида орзиқиб кутилган "зангори олов"ни ёқиб кўрсатди. Дастурхон ясатилиб, ноз-неъматлар тортилди, қўй сўйилиб, ош дамланди. Туман ҳокими Абдумутал Шерматов жамоа хўжалигининг бу ибратли саъй-ҳаракати Президентимиз фармонлари ва вилоят ҳокими қарорларини бажаришда таҳсинга лойиқ иш бўлганлигини айтиб, қишлоқ аҳолисини янги қулайлик билан самимий қутлади. Шундан сўнг навбат кечага ташриф буюрган созандаларга берилди. Улар ижросида таралган куй, қўшиқ наволари бир зумда бутун кенгликларга ёйилиб кетди. Шу куни жамоа хўжалиги заршунослари давлатга пилла топшириш режасини ҳам муддатидан аввал ортиғи билан адо этган эканлар. Пиллакорлар режадаги 7 тонна ўрнига 7 тоннаю 500 килограмм сифатли пилла етиштиришга эришибдилар. Бу қувончли хушхабар ҳам даврага файз киритиб, байрамни қўшалоқ қилиб юборди. Умуман олганда хўжалик аъзоларини нишонлайдиган, тантана қиладиган бошқа ижобий ютуқлари ҳам талайгина экан. Мавжуд 975 гектар майдонга экилган чигит ерга бир марта қадашдаёқ текис униб чиқиб, тўлиқ яганадан чиққан ғўзалар бугун ёппасига шоналаб ётипти. Озиқлантириб биринчи сув таралмоқда. Кузги бошоқли дон экинлари ҳам пишиб етилибди. Кейинги ҳафтадан дастлабки ўримни бошлаш режалаштирилмоқда. Пленка остига экилган тарвуз ҳам пишиб боряпти. Бошқа экинларнинг ҳам ривожланиши ёмон эмас. Ғани Шоимов, Оғабек Тўқсонбоев ҳамда Ҳайдар Қораевлар етакчилик қилаётган бригадаларда, айниқса, ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Хўжалик бошқаруви раиси Жўрақул Отақулов аҳоли манфаатдорлигини ошириш, одамларнинг турмуш шароитларини яхшилаш мақсадида бор тажриба ва маҳоратини ишга солиб, меҳнат қилмоқда. Ҳозирги бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиб борилаётган шароитда одамларнинг ижтимоий аҳволи яхшилансагина хўжаликда ривожланиш бўлишини у жуда яхши билади. Шунинг учун ҳам қийинчилардан қатъий назар жамоада инсон омилига бўлган эътибор бир дақиқа ҳам сусайтирилмаяпти. Шу кунларда яна Навкент қишлоғидаги 150 хонадонга табиий газ қувурлари тортиб келинмоқда. Ҳозиргача 3 километр масофадаги пайвандлаш ишлари бажариб бўлинди. Яна 1,5 километрлик масофага қувурлар тортилади. Шу билан биргаликда бугун қурилиш ишлари жадаллаштирилаётган 844 ўринли ўрта мактабнинг биринчи биноси ҳам янги ўқув йилига ишга тушириб берилади. Жамоада қилинаётган бундай хайрли ишлардан шундай хулосага келиш мумкин, Зоминовулдаги бугунги шодиёналар бу йил хўжаликда биринчи тантана бўлиб қолмайди. Насиб этса, ҳар бирини байрам сифатида нишонлайдиган ўнлаб ибратли ишлар амалга ошяпти.

Иброҳим ТОШЕВ,
"Тошкент ҳақиқати"нинг махсус мухбири.

• Фермерлар ҳақида ҳикоялар

«КАМОЛОТ» — КАМОЛОТНИ КЎЗЛАЙДИ

ҚУЁШНИНГ заррин нурлари ардоқлаган ям-яшил пайкалларга боқиб бахри-дилинг очилади, ширин тароватдан сархуш тортасан, киши. Бу чиройга бой далалар фермер Абдурашид Абдураҳмоновга қарашли. Озмас-кўпмас 105 гектар. Янги мулк эгаси билан бирга бор-йўғи 56 киши ишлайди, холос. Улар фермерга хеш одамлар, бир қишлоқнинг фуқаролари. Синашта, ҳалол ва меҳнат заҳматларини бирга тортган кишилар. Уларни фақат бир орзу — яхши меҳнат қилиш мақсади бирлаштирган.

Ер — бебаҳо мулк, туганмас ҳазина, жавоҳир. Фермер хўжалиги аъзолари буни жуда яхши билишади. Бу боқий илму-амал уларнинг қонига азал-азалдан сингиб кетган, неча-неча аждодлардан қолиб келаётган удум, табаррук мерос. Шунинг учун ҳам ҳақиқий деҳқон ерни, тупроқда ўсган ҳар бир чўпни ҳам хор, хароб қилмайди. У ҳамиша уволдан қўрққан, гуноҳ ишга қўл урмаган, урмайди ҳам. Фақат уни алдашмаса, ва энг ёмони йўлдан уришмаса бўлгани. Ана шунда қут-барака, рўшнолик.

Фермер ардоғида бўлган ерлар ўз эгасининг саховатига сахийлик кўрсатаётгани ҳам шу боисдандир. Бунга ўтган йил якунларини мисол келтириш мумкин. Бултур фермер хўжалиги 53 гектар ердаги пахтадан 27,5 центнердан хирмон кўтарди. Афсус, об-ҳавонинг ноқулай келиши етиштирилган ҳамма ҳосилни йиғиб-териб олишга имкон бермади, 25 фоиз пахта далада қолиб кетди. 6,5 гектар ма дондаги маккажўхоридан 55 центнердан дон, 13 гектардаги буғдойдан 38 центнердан ғалла (районда энг юқори кўрсаткич) олинди. 22 гектардаги эски бедадан режадаги 12 центнер ўрнига 160 центнердан ҳосил ғарамланди, 6 гектардаги пиёздан 22 центнердан хирмон уюлди. 3 гектар майдонга экилган кузги картошканинг бир гектари ерда қолиб кетди. Шунга қарамай режа ошириб адо этилди.

Хўжалик раҳбари — А. Абдураҳмонов ҳисоб-китобга келганда анойи эмас. Асл касби бухгалтер, олий маълумотли иқтисодчи, "Ачамайли" (собиқ "Партия XIX съезди") жамоа хўжалигида 12 йил бош бухгалтер бўлиб ишлаган. Шунинг учун суҳбатдошимизнинг даромад ва буромадга оид гапларини эътибор билан тингладик.

— Даромадимиз умуман ёмон бўлмади, — дейди у ён дафтарчасини бир бошдан варақлар экан. — Пахтадан режадаги 15 миллион ўрнига 32 миллион, пиёздан 8 миллион ўрнига 15 миллион, буғдойдан 1,2 миллион ўрнига 2 миллион сўм даромад қилдик. Соф даромадимиз 15 миллион сўмдан ошди. Ана шу маблағ эвазига 2 та Т-28х4 трактори, битта ХВ-1,2 терим машинаси, битта ЭРАЗ юк машинаси сотиб олдик. Қолган техника воситаларини жамоа хўжалигидан ижарага олиб фойдаланаяпмиз.

— Аъзоларимизнинг маош жамғармасига 22 миллион сўм ажратдик, — деди сўзини давом эттириб фермер. — Ҳар бир кишига ойига ўртача 80 минг сўм атрофида иш ҳақи тўладик. Далада ишлаётганлар йил мобайнида бепул иссиқ овқат билан таъминланди. Ҳамма хонадонларимизнинг таъминоти яхши. Турмушимиз ёмон эмас, нолишга ҳаққимиз йўқ. Нима бўлганда ҳам рўзғоримиз янги, ҳаммасига секин-аста, бардош билан эришаверамиз. Ахир кексаларимиз "Сабр таги — олтин" деб бекорга айтишмаган.

Сарҳисобда гап кўп экан. Агар у эртани ўйлаб тўғри ва изчил олиб борилса, ҳар бир жузъий рақамнинг ҳам мағзи чақиб борилса, таҳлил этилса, шунинг ўзи катта тажриба экан. Ўтган йил қийинчиликлари, аччиқ сабоқлар ана шундай мактаб ўрнини босди, десак янглишмаймиз. Фермер бу йилга обдон ўйлаб, кўпчилик билан кенгашиб, пухта режа тузиб чиқди, аниқ ҳисоб-китоб дафтарчаси очди.

Серташвиш баҳор ортда қолди. Экиш ишлари маромида ва айни вақти-соатида кўнгилдагидай амалга оширилди. 42 гектар ерга пахтанинг маҳаллий иқлим шароитига мос серҳосил ва эртапишар "65-21 С" нави экилди. Бу йилги мўлжал — гектар бошига 35 центнер. Бу жаъми 10 тонна тола, деган гап. Агар уни ҳозирги нарх билан пулга чақадиган бўлсак, 12 миллион сўмни ташкил этади. Лекин, даромад манбалари бу билан чекланиб қолмайдн. 12 гектар ерга экилган пиёз, 10 гектарга дон учун экилган маккажўхори, 4 гектарга экиладиган кечки голландия картошкаси, ўроққа келиб қолган 6 гектардаги буғдой пайкаллари катта хирмон баракасидан, нақд даромаддан далолат бериб турибди. Кўзланган ҳосил салмоғи ҳам чакки эмас. Ҳар гектар ердан 55 центнердан макка дони, 50 центнердан ғалла, 500 центнердан пиёз, 400 центнердан картошка, 160 центнердан беда пичани йиғиштириб олишга азму қарор қилинган. Олинадиган жами даромаднинг ҳомаки ҳисоб-китоби ҳам тайёр. 300 миллион сўм!

Фермер деҳқон хўжалиги ўзига яраша сертармоқ ва ўз ҳамкор шерикларига ҳам эга. Уч гектардаги мевазор боғ, 15 бош қорамол боқилаётган чорва фермасининг ҳам умумий сармояда муносиб улуши бор. Тошкент шаҳар Шайхонтоҳур тумани, Бўка тумани ва Россиянинг Иркутск шаҳри ОРК лари билан тузилган шартномалар яхши самара беряпти. Айниқса Иркутск билан икки ўртада йўлга қўйилган мол алмашиш алоқаларидан наф катта бўляпти. Бу мавсум Иркутск шаҳрига пиёз, болгар қалампири, тарвуз жўнатиш мўлжалланмоқда. Ҳозир хўжаликда пленка остида эрта экиб ўстирилган тарвузлар дум бериб, қизара бошлади. Улар узоқ Сибирга жўнатилади, у ердан эса ёғоч олиб келинади. Фермер А. Абдураҳмонов бу йилги фойда ҳисобидан ҳайдов трактори сотиб олишни ният қилиб турибди.

— Фермер бўлиш осон иш эмас экан, — дейди фермер пешонасидаги маржон терни қўлидаги чорси белбоққа арта туриб. — У ҳам муҳандис, ҳам ҳосилот, ҳам бухгалтер, ҳам иш юритувчи бўлиши керак экан. Мен буни ўз тажрибамдан олиб гапираяпман. Шунинг учун жамоада кичик кенгаш тузиб, баъзи вазифаларни ўзаро бўлишиб олганмиз. Ўғлим Жамолиддин, Ҳикмат Худойқулов, Тожи Олимжонова, Зеби ва Зайнаб Умаровалар бу борада менга яқиндан кўмак беришаяпти.

Катта ғилдирак қайси йўлдан юрса, кичиги ҳам шу йўлдан ғилдираб боради, деганларидек, мазкур фермер хўжалиги ҳам ҳаёт билан ҳамнафас одим ташлаяпти. Ҳозир бу ерда енгил автомобилларга техникавий хизмат кўрсатиш кичик корхонаси, шинам чойхона ишлаб турибди. "Ачамайли" сабзавот дўкони харидорлар билан доим гавжум. Бу ерда даладан янги узиб чиқилган сабзавотлар билан савдо қилинади, нархи ҳам бошқа жойлардагига қараганда анча арзон. Биргина сотувчи Улуғбек Холматовнинг фақат ўтган икки ой мобайнида аҳолига қарийб бир неча ўн миллион сўмлик савдо хизмати кўрсатганлиги фермер хўжалиги ишлари юришаётганидан далолат берувчи кичик бир нишонадир.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ,
Бўка тумани.

• "Табиат ва инсон" почтасидан

МАҚСАДИМИЗ — ИНСОН САЛОМАТЛИГИ

МАЪЛУМКИ яқинда вилоятимизда "Экосан" халқаро жамғармасининг бўлими ташкил этилди. Унинг вазифалари, биринчи қадамлари, режалари, ҳал қилиши лозим бўлган муаммолари нималардан иборат? Бу таҳририятимизга келаётган кўплаб мактублардан ҳам кўриниб турипти. Жамғарма вилоят бўлими директори Абдумуталлип АБДУХОЛИҚОВ бу ҳақда мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Суҳбатимизни экосан сўзинннг маъносини таърифлашдан бошламоқчи эдим. Чунки, бу ҳали кўпчиликка аниқ маълум эмас. У лотинча сўз бўлиб, эко — уй, хонадон, саналогия — тозалик, саломатлик деган маънони билдиради. Демак, экосан умумийроқ қилиб айтганда, биз яшаб турган муҳитнинг мусаффолигини таъминлаш демакдир. Шу нуқта назардан қараганимизда шу ном билан аталган жамғарманинг моҳияти катта, унинг мақсадлари олийжаноб, вазифалари муқаддас эканлигини тушуниш қийин бўлмаса керак.

"Экосан" жамғармаси ўз фаолиятида экологик муҳитнинг мувозанатини бузилишга олиб келиши мумкин бўлган жараёнлар, омилларни аниқлаш ва уни қаттиқ назорат остига олиш, инсон саломатлиги учун ҳаво, сув ва тупроқнинг соф бўлиши муҳимлигини ҳисобга олиб, уларнинг ифлосланиши олдини олиш, кундан-кунга кўпайиб бораётган ишлаб чиқариш ва рўзғор чиқиндиларини қайта ишлашни кенгайтириш, айни вақтда уларнинг манбаларини назоратга олиш билан шуғулланади. Шу билан бирга экологик таълимни кенг тарғиб қилиши, кенг жамоатчилик фикрини табиатни мусаффо сақлаш муаммоларини ҳал қилишга жалб этишга эришишга интилади.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси "Экосан" экология ва саломатлик жамғармаси бундан икки йил илгари мамлакатимиз Президенти И. Каримовнинг ташаббуси ва иштироки билан тузилган эди. Бу жамғарма қисқа вақт мобайнида амалга оширилган самарали хайрли фаолияти билан мамлакатимиз аҳолиси, кенг жамоатчилик ва ривожланган чет эл давлатлари раҳбарларининг эътиборини қозонди. Шунинг учун уни қўллаб-қувватловчилар хорижий мамлакатларда ҳам тез кўпайиб бормоқда.

Натижада "Экосан" жамғармаси халқаро нуфуз мақомига эга бўлди ҳамда Бирлашган Миллатлар ташкилоти, ЮНИСЕП, ЮНЕП, Бутунжаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти каби халқаро ташкилотлар билан кенг алоқалар ўрнатилди. Ҳозирги вақтга келиб "Экосан" жамғармасининг ўнлаб чет эл мамлакатларида бўлимлари ишлаб турипти.

Вилоят бўлимимиз аҳоли саломатлиги ва атроф-муҳит тозалиги учун хизмат қиладиган бир қатор ишларни амалга ошириш режалари тузди. Йил охиригача Олмалиқ, Чирчиқ, Бекобод, Оҳангарон шаҳарларида, яъни атроф-муҳитни ифлослантирувчи манбалар кўп бўлган бу жойларда, аҳоли саломатлигини мустаҳкамлашга қаратилган дастлабки тадбирлар кўрилади. Экологик вазият оғир бўлиб турган бу минтақаларда "Экосан" дорихоналарини очиб, дори-дармонлар ва малҳамлар бевосита касалликка учраган эҳтиёжманд кишилар ўртасида тарқатилади. Қатор дўконлар ташкил этилиб уларда аҳоли учун биринчи навбатда камқувват оналар ва болалар учун экологик соф ва шифобахш озиқ-овқатлар савдоси уюштирилади.

Ҳозирги вақтда дори-дармонлар ниҳоятда танқис бўлиб қолди. Илгари бемалол турадиган, исталган вақтда сотиб олиниши мумкин бўлган дориларнинг аксарияти эндиликда топилмай қолди. Шундай танқислик ўрнини муайян даражада тўлдириш учун маҳаллий имкониятлардан оқилона фойдаланилишини таъминлашга эришишни мақсад қилиб қўйганмиз. Бунинг учун, аввало, маккажўхори, гўшт комбинатлари чиқиндилари, мева-сабзавотлардан глюкоза, гемодез каби дори-дармонлар олиш, нон ва ширинликлар ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқчимиз.

Аҳоли саломатлигига хизмат қилувчи бу ва бошқа шу каби тадбирларни амалга ошириш учун маблағ лозим бўлади. Бу масалада биз, аввало, шаҳарлар, туманлар ҳокимликлари, корхоналар, хўжаликлар, ташкилотлар жамоаларининг кўмагига муҳтожмиз. Улар жамғармамизга хайрия маблағларини кўнгилли равишда ажратишни тезлаштирсалар ва иложи борича кўпайтирсалар айни муддао бўларди. Айниқса, аъзолик пулларини вақтида ҳисобимизга ўтказсалар нур устига нур бўларди. Бу маблағлар эса фақат хайрли ишларга сарфланишини яна бир таъкидлашни истардик.

"Экосан" жамғармасининг буюк ва олийжаноб мақсади — икки мингинчи йил остонасига мустақил давлатимиз фуқароларининг атроф-муҳити мусаффо бўлишини ва соғ-саломат яшашларини таъминлаш учун ҳар томонлама пухта замин вужудга келтиришдир. Шунга қаратилган ишларда барча жамоалар ва фуқароларнинг фаол иштирок этишларига умидвормиз. Чунки, экологик муаммоларни бир ёқадан бош чиқариб, ҳамфикр бўлиб ҳамжиҳатликда ҳал қилиш мумкин.

Бу муаммолар нималардан иборат? Улар жуда кўп, лекин энг муҳимлари ҳақида, айниқса, ҳозирги вақтда бўлимимиз олдида турганлари тўғрисида қисқача тўхталиш кифоя. Аввало, мамлакатимизда мавжуд бўлган хом ашёлар, материаллардан турли-туман дорилар тайёрлаш учун асбоб-ускуналар керак бўлади. Бундай машиналар эса бизда йўқ. Шундай бўлгач уларни хориждан сотиб олиш лозим. Бунинг учун эса валюта керак бўлади. Демак шундай маблағларни қидириб топиш лозим.

Чет эллардан ўз му тақиллигини собит қадам билан мустаҳкамлаётган республикамизга хайрия тариқасида дори-дармонлар, озиқ-овқат маҳсулотлари, валюталар юборилмоқда. Шу йўл билан тарқиб топган жамғармалардан ҳар бир вилоят бўлими ҳисобига ўтказилса дуруст бўлармиди, деган мулоҳазам бор эди. Биз уларни ҳақиқатан ёрдамга муҳтожларга берган бўлардик. Бу маҳаллий ташкилотларимизнинг кенг жамоатчилик ўртасидаги обрў-эътибори ортишига хизмат қиларди, шубҳасиз.

Жамғармамизга хайрия йўли билан тушаётган маблағлар ҳисобидан турли дори-дармонлар ишлаб чиқариш, экологик соф маҳсулотлар тайёрловчи корхона — ташкилотлар барпо этиш муддаомиз ҳам йўқ эмас. Бундай ишлардан аввало фуқаролар, айниқса, оналар ва болаларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш назарда тутилади. Шундай корхоналардан ишлаб чиқарилаётган маҳсулот учун солиқ олмаслик лозим. Уларни солинадиган солиқлар бўйича имтиёзли корхоналар қаторига қўшиш лозим. Бундай солиқлар тўлашдан озод этилганлар орасида "Экосан" жамғармаси ҳам бор. Бироқ уни жамғарманинг дори-дармонлар, экологик соф маҳсулотлар ишлаб чиқарувчи корхоналарига ҳам ёйиш лозим. Шундай бўлса бундай корхоналар ўз қувватларини ошириш, аҳоли саломатлигини мустаҳкамлашга ёрдам берувчи маҳсулотлар ишлаб чиқаришнинг кўпайтиришнинг яна бир манбаига эга бўлар эдилар.

"Экосан" давлатдан ташқари жамғарма ҳисобланади. Лекин унинг иши мазмуни фуқароларнинг саломатлигини таъминлаш ва атроф-муҳитнинг мусаффолигини қарор топтиришга қаратилгандир. Бу жамғарманинг ҳуқуқий нормалари етарли даражада шаклланмаган, бу унинг фаолиятида айрим қийинчиликларни юзага келтирмоқда. Бунинг устига жамғарманинг фаолияти самарасини йўққа чиқарадиган тўсиқлар ҳам йўқ эмас.

Чунончи, сувларимизнинг ифлосланишига лоқайд муносабатда бўлиш, тоғлардаги шифобахш ва доривор гиёҳларни йўқ қилиш, дарахтзорлар, боғлар ва ўтлоқларимизни пайхон қилиш каби иллатлар ҳамон кўп содир бўлмоқдаки, бу катта ташвиш туғдирмоқда. Бунинг устига бозорларда сифатсиз озиқ-овқатлар, мева-сабзавотлар, яроқсиз дори-дармонлар, балиқ увилдириқ ташлайдиган ва қонун билан овлаш ман қилинган фаслларда ҳам луқмаи ҳалолни тутиш ва сотиш, ноёб ёввойи ҳайвонлар мўйнасини, шифобахш ўсимликлардан равоч, лола пиёзлари, кийик ўтлари ва бошқа шу каби кўкатларни очиқ-ойдин пуллаш шунчалик авж олиб кетганки, унга қарши кескин чоралар кўриш вақти келди. Бу ишда фақат тарғибот қилиш, тушунтиришнинг ўзи кифоя қилмайди.

Буни очиқ-ойдин тан олиш керак. Шунинг учун табиатимиз, ўсимликлар ва ҳайвонлар дунёларига қасддан зарар келтираётган, шу йўл билан ҳамённи қаппайтириш, ҳаром пул ишлаш ишқибозларига нисбатан қаттиқ чоралар кўриш, катта миқдорда моддий жарималар солиш, ҳатто уларни жиноий жавобгарликка ҳам тортиш лозим. Шундай кескин чоралар кўрилмаса, ҳозирги лоқайдлик давом этаверса табиатимизга қайтариб бўлмас даражада зарар етказилишини унутмаслик лозим.

Экологияга зид бўлган тамаки, чайнама сақичлар билан савдо қилишнинг ҳам аниқ тартиб-қоидаларини ишлаб чиқиш керак. Чет эллардаги каби ҳар бир истеъмолчи фуқаронинг ишлаб чиқариш ва савдогар олдидаги ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган ваколатларни ҳам амалда жорий қилиш ҳақида ўйлаб кўриш вақти келди.

Бизнингча бундай аҳволнинг олдини олиш учун бошқа чора-тадбирлар қатори "Экосан" кўнгиллилар гуруҳларини ҳам ташкил этиш зарурга ўхшаб қолди. Улар иштирокида табиатимиз, фуқаролар саломатлигига зарарли таъсир қилувчи омилларни аниқлаш ва бартараф этишда муайян натижаларга эришилган бўларди. Бунинг учун уларга тегишли ваколатлар берилиши лозим.

Жамғармамизнинг мақсади олийжаноб эканлиги у ташкил этилганидан бери ўтган қисқа муддат — икки йил ичидаёқ ҳаммага маълум бўлиб қолди. У фақат хайрли ишларни амалга оширмоқда. Шундай экан бу жамғармага ҳар томонлама ҳам моддий, ҳам маънавий ёрдам бериш лозим. Унинг маблағлари кўпайгани сари турли хайрли тадбирларни рўёбга чиқариш имкониятлари шунчалик кенгаяди. Бунинг эса ҳаммамизга нафи тегади. "Экосан"нинг келажагига ишонч билан қараш мумкин. Яхши ниятли бундай жамиятнинг истиқболи бошқача бўлиши ҳам мумкин эмас.

М. МАҲМУДОВ.

• *Ислоҳот амалда*

ИШГА ЖОЙЛАШАСИЗМИ, МАРҲАМАТ!

Вилоят меҳнат, бандлик ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бошқармаси тизимидаги муассасалар фаолиятидан

• *Бу ҳақда сессияда гапирилган эди*

КЎНГЛИНГИЗ ТЎҚ БЎЛСИН, БИЗ ХИЗМАТДАМИЗ

МАЪЛУМКИ, бозор иқтисодиёти шароитларида меҳнатга дахлдор масалаларни оқилона ҳал қилиш, ишсизларни иш билан таъминлаш, аҳолини ижтимоий муҳофазалаш энг муҳим ва долзарб вазифалардан ҳисобланади. Чунки ҳар бир шахснинг, оиланинг, ишчи жамоасининг ҳаёт кечириш тарзи, кайфияти ва жамиятга муносабати ана шу муаммоларнинг қай даражада ҳал этилиши билан боғлиқдир. Хусусан, бу масалага республикамиз Президенти И. А. Каримов халқ депутатлари Тошкент вилояти кенгашининг XIV сессиясида алоҳида эътибор бериб, вилоятда қатор камчиликларга йўл қўйилаётганлигини таъкидлаган эди.

Сессиядан кейинги вилоят фаоллари йиғилишида шаҳар ва туманлар меҳнат биржаларидаги нуқсонлар, уларни бартараф этиш ҳақида батафсил гапирилди. Шуни айтиш керакки, вилоят ҳокимлигининг бевосита ёрдами натижасида аҳвол ижобий томонга ўзгармоқда.

Меҳнат идоралари шаҳар ва туманларда ишсизларни аниқлаш, уларни ишга жойлаштириш, аҳолининг ночор табақаларини мунтазам қўллаб-қувватлаш, катта-кичик корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларда меҳнат шароитини ўрганишга фаолроқ кириша бошладилар. Республика Вазирлар Маҳкамаси, вилоят ҳокимлигининг қарорларини амалга оширишдаги камчиликларга ҳам чек қўйилмоқда. Бошқармада меҳнат биржаларига раҳбар кадрлар ва мутахассисларни танлаш, жой-жойига қўйишга эътибор ортди. Ўз-ўзига талабчанлик руҳи кучайди. Истиқболни кўзлаб янги ишчи жойлари очиш, ёшларни эҳтиёжталаб касбларга ўргатиш масалаларини ҳал этишга изчил киришилди.

Тошкент вилояти меҳнат, иш билан таъминлаш ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бошқармасининг бошлиғи Турсимат ХОЛБОЕВ билан бизнинг мулоқотимиз ана шу мавзуларга бағишланди.

— Турсимат ака меҳнат инсоннинг фаровон яшаши ва энг яхши орзу-истакларининг рўёбга чиқишида асосий манба бўлиб қолиши учун республикамиз, вилоятимизда жуда муҳим қарорлар қабул қилинди. Уларнинг ҳар бирига аҳолининг манфаатини кўзда тутган аниқ мақсадлар мазмуни сингдирилган. Ана шу қарорлар ва меҳнатга дахлдор бошқа ҳужжатларнинг вилоят меҳнат идоралари фаолияти билан боғлиқ моҳияти ҳақида фикр-мулоҳазаларингизни билмоқчи эдик...

— Суҳбатимизни шу савол билан бошлаганингиз яхши бўлди. Чиндан ҳам Республикамиз мустақилликка эришгандан кейин ҳар бир инсонга эътибор ва ғамхўрлик туйғуси самимийлик тарзида кучайди. "Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисида"ги қонуннинг қабул қилиниши буни яна бир бор яққол кўрсатди. "Корхоналарда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилинмаган табақаси учун иш жойларини банд этиш тўғрисида", "Ҳақ тўланадиган жамоат ишларини ташкил этиш тўғрисида", "Мақбул келадиган ва мақбул келмайдиган ишлар тўғрисида"ги қарорлар ҳамда вилоят ҳокимлиги, Республика Меҳнат вазирлигининг қатор ҳужжатларига мувофиқ бошқарма тўғрисидаги Низом, шунингдек, 1994-1995 йиллар учун ислоҳотларни амалга ошириш дастури ишлаб чиқилди. Лекин, бир муҳим омилни алоҳида айтишим керак. **Бундан бир йилгина аввал ҳам шаҳар ва туманларда меҳнат биржаларига эътибор етарли эмасди. Оқибатда мазкур қарорларни рўёбга чиқариш мушкуллашиб қолган эди. Вилоят ҳокими шаҳар ва туманлар ҳокимлари диққатини бу масалага қатъий туриб қаратди. Жиддий талаблардан ташқари, соҳамизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлай бошлади. Жойлардаги ҳокимликлар ўз шаҳар ва туманларида янги ишчи ўринлари очиш, ишсизларни меҳнатга жалб этиш, ижтимоий муҳофазалаш билан изчил шуғулланишга киришдилар. Натижа тезда кўзга кўринди. Масалан ўтган йили бутун йил давомида 3,5 минг ишчи ўрни ташкил этилган бўлса, бу йилнинг беш ойида 5249 ишчи ўрни очилди.** Аҳолининг кам таъминланган, ночор табақалари пенсионерлар, ногиронлар, кўп болали ёлғиз оналар, ишсизлик нафақасига мойил кишилар ва бошқалар ҳақида маълумотлар тўпланди.

Шуни айтиш керакки, ҳар қандай қарорнинг ижроси — унинг мазмунини тегишли ташкилотлар ходимлари ва аҳоли қай тарзда тушуниб олишларига боғлиқ бўлади. Шу боисдан ҳам биз меҳнат, бандлик, аҳолини ижтимоий муҳофазалаш мавзуидаги қарорларни жойларда тарғиб қилиш билан мунтазам шуғулланяпмиз. Бу мақсадда уюштирилаётган анжуманларда олимлар, мутахассислар иштирок этмоқдалар. Бундан ташқари барча шаҳар ва туманлар газеталарида меҳнат биржалари фаолиятида рўй бераётган ўзгаришлар: ютуқлар ва камчиликлар ҳақида материаллар ёритиб бориш одат тусига кирди.

Бошқарма бўлимлари ва шўъбалар, шаҳар ҳамда туманлардаги меҳнат биржалари ходимларининг эътибори меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофазалаш жараёнига дахлдор барча йўналишларни қамраб олишга, одамларга амалий ёрдам кўрсатишга қаратилмоқда. Бунда кўпроқ ёшларга эътибор ортганлигини қайд қилмоқчиман. Шаҳар ва туманлар ҳокимликлари билан биргаликда мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари, техникумлар битирувчиларини ишга жойлаш бўйича йиғилишлар ўтказилмоқда. Уларда ҳокимлар ёшларни иш билан таъминлаш борасида ўз ҳудудларида яратилган имкониятлар тўғрисида маърузалар қилмоқдалар. **Бундай йиғилишларда ҳокимликларга тегишли барча ташкилотлар раҳбарлари иштирок этиб, ёшларни қизиқтирган саволларга жавоб бераётганликлари, муаммоларни тезроқ ҳал этишга йўл очмоқда. Битирувчилар учун корхоналарда иш жойларини банд қилиб қўйиш дастуримиздан қатъий ўрин олган. Ёшларга касб ўргатиш ёки касбини ўзгартирувчиларни қайта ҳунарларга ўқитиш ҳам анча жонланди. Ўтган йили 554 нафар йигит-қиз касбини ўзгартириш бўйича меҳнат бошқармаси маблағи ҳисобига ўқиган бўлса, бу йил беш ой ичида мазкур кўрсаткич 24 хил касб бўйича 600 нафарни ташкил этди.**

Ишсизларни иш билан таъминлашда сезиларли ўзгаришлар қилинди. Шу кунгача 4624 киши ишга жойлаштирилди.

Дастуримизга мувофиқ уюштирилаётган меҳнат бозорлари ишга муҳтожлик сезганлар учун энг қулай тадбирлар бўлиб қолди. Яқинда Чирчиқ шаҳрида ўтган бундай тадбирда Олмалиқ шаҳар, Бўстонлиқ, Қибрай, Паркент, Юқори Чирчиқ туманлари меҳнат биржалари ҳам фаол қатнашдилар. Биз бундай бозорларни бошқа шаҳарларда ҳам ўтказишни режалаштирганмиз.

Меҳнат биржалари ночор оилаларга ёрдам кўрсатишга ҳам эътиборни кучайтирдилар. Ўтган вақт ичида бундай оилаларга 11 миллион сўмликдан кўпроқ ёрдам берилди. Табиий офатдан зарар кўрган Оҳангарон туманидаги оилаларга 10 миллион сўм ажратилди.

Амалий ишларни рўёбга чиқаришда бизга ўз дастуримиз билан бирга Меҳнат вазирлиги белгилаб берган йўл-йўриқлар ниҳоятда қўл келмоқда. Мазкур йўл-йўриқлар шу йил 12-15 апрель кунлари вазирликнинг фаол иштирокида "Ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида иш билан бандлик ва хусусий сектор корхоналарини ривожлантириш" мавзуида Тошкентда бўлиб ўтган халқаро анжуманда яна ҳам батафсилроқ баён қилинди. Бу йиғилишда аҳолини иш билан таъминлаш миллий сиёсатнинг моҳияти, ҳозирги кун муаммолари ҳақида гап борди. Амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳот — аҳоли бандлиги ва уни ижтимоий муҳофаза қилишга, меҳнат муносабатларини тартибга солиш масалаларининг ҳал этилишига янгича ёндошишни тақозо қилаётганлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди.

— Вилоятда мазкур қарорларга мувофиқ ва халқ депутатлари кенгашининг XIV сессиясидан кейинги амалий ишлар тўғрисида нималар дея оласиз?

— Ўтган йили вилоятда анчагина режалар рўёбга чиқарилди. Хусусан, меҳнат биржалари томонидан 12 мингдан ортиқ киши ижтимоий ишлаб чиқаришга жалб этилди. Ишсизлик бўйича 1,5 минг кишига нафақа тайинланди. Касб ўргатиш ва қайта ҳунар эгаллашлари мақсадида кўплаб ёшлар ўқитилиб, ишга жойлаштирилди. Аҳолини иш билан таъминлашни ҳисобга олиш жараёнлари автоматлаштирилди. Меҳнат биржаларидаги раҳбарлар малакаси оширилди. **Ишсизларга ишчи ўринларини аниқлаб қўйиш мақсадида шаҳар ва туманлардаги йирик корхоналар билан ҳамкорлик мустаҳкамланиб бормоқда. Бошқарма жамғармасидан маблағ ажратган ҳолда бундай корхоналарда янги ишчи жойлари очиш учун шартномалар тузилди.** Сўзим умумий бўлиб қолмаслиги учун шу йилнинг беш ойи ичида қилинган ишлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтмоқчиман.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг ижтимоий муҳофазага доир қарорлари асосида аҳолининг меҳнат бозорида рақобатга дош беролмайдиган қисми — ёлғиз, кўп болали ва болалари ёш оналар, ногирон болалар, ўрта мактабни битирган ўқувчилар, армия сафидан қайтган йигитлар, ногиронлар, пенсия ёшидаги кишилар, озодликдан маҳрум этиш жойларидан жазо муддатини ўтаб келган шахслар учун шаҳар ва туманлар **меҳнат биржаларининг таклифи ва саъй-ҳаракати асосида жойлардаги ҳокимликлар қарори билан бир неча минг ишчи ўрни банд қилиб қўйилди.**

— Суҳбатимиздан кўриниб турибдики, бошқарма тизимида сезиларли ўзгаришлар рўй берган. Шунга қарамай, фаолиятингизда ҳал бўлмаган муаммолар ҳам бўлса керак?

— Ҳали муаммолар ҳам, камчиликлар ҳам етарли. Бажарилган ишлар қанчалик баракали бўлмасин, бизни ҳамон қониқтирмаяпти. Сессияда шаънимизга жуда адолатли танқид бўлди. Бу, аввало, меҳнат биржалари ҳаётида яққол кўзга ташланади.

Қатор биржалар ишчи ўринлари мавжуд бўлгани ҳолда, ишсизларни ишга жойлаштиришга бепарволик қилмоқдалар. Ангрен шаҳри, Бўка, Ўртачирчиқ, Оҳангарон туманларида бу аҳвол ўта ночор. **Ҳақ тўланадиган жамоат ишларини ташкил этиш, уларга ишсизларни йўллаш ҳамон ўлда-жўлда бўлгани ҳолда, улар талаб даражасида ишламаётирлар. Хусусан, Чиноз Қибрай туманлари, Янгиобод шаҳрида ана шундай манзара мавжуд.**

Иш билан таъминлашга кўмаклашувчи жамғармадан маблағ билан таъминланадиган кичик корхоналарда ишчи ўринлари яратиш режалари пухта амалга ошмаяпти. Кўпинча асоссиз равишда маблағ ажратишга йўл қўйилмоқда. Маблағдан ўз ўрнида фойдаланмаслик ҳоллари ҳам мавжуд. Хусусан, ўтган йили Бекобод туманидаги "Саховат" кичик корхонаси 42 ишчи ўрни ажратиш учун бу жамғармадан 1,5 миллион сўм олиб, унинг бир қисмини бошқа мақсадларга сарфлаган. Ангрен шаҳридаги "Ҳунарманд" кичик корхонасининг фаолиятини давлат назорати текширганда 1.150 минг сўм-купон олгани ҳолда, қатор чалкашликларга йўл қўйгани, янги иш жойларини очиш режасини бажармаганлиги маълум бўлди. Корхона фойдадан ажратма ажратиш, пул маблағларини ўз вақтида қайтариш режаларини бажармаганлигини ҳам ҳисобга олиб, у билан Ангрен шаҳар меҳнат биржаси ўртасида тузилган шартномани бузишга ва ҳамкорлик жамғармаси қайтариб олишга аҳд қилинди.

Биз ана шу камчиликлар такрорланмаслиги учун барча чораларни кўряпмиз. Ҳар бир сўмни ўз ўрнида сарфланишига интилмоқдамиз.

Камчиликларни бартараф этишда фаолиятимизни пухта ўрганган вилоят прокуратурасининг бизга ёрдами катта бўлди. Текшириш натижаларини кенгайтирилган кенгашимизда муҳокама қилдик. Масъулиятсизларга нисбатан чоралар кўрилди. Хусусан, прокуратура ҳужжатлари асосида Ангрен, Янгийўл шаҳарлари меҳнат биржаларининг раҳбарлари ишдан бўшатилдилар. Бир қатор шаҳар ва туманлар меҳнат биржалари раҳбарлари ва Вилоят меҳнат биржаси бошқармасида ишлаётган айрим ходимлар ҳам маъмурий жазо олдилар.

— Вилоятда ўз-ўзини иш билан таъминлаш хусусида қандай тадбирлар белгиланган?

— Яқинда бўлиб ўтган анжуманда республикамиз шароитида ўз-ўзини иш билан таъминлаш, ижтимоий ҳимоя соҳасида эътиборни давлат нафақаларига эмас, оила иқтисодий имкониятларини ҳисобга олган ҳолда, ўзини ўзи муҳофаза этиш механизмини фаоллаштиради, дея таъкидланди. Бу фақатгина қўшимча истеъмол моллари, даромадлар манбаи бўлиб қолмайди. Балки уй шароитида ўзига хос ҳунар мактаби шаклланади. **Масалан, уйда меҳнат қилаётган тикувчи онадан болалар меҳнат кўникмаларини оладилар. Ўша касбни эгаллайдилар. Кейинчалик ўзлари мустақил ишлаш имкониятга эга бўладилар. Биз ана шундай тадбиркорликни рағбатлантириб борамиз.** Республикада оилада бажариладиган ишлар учун меҳнат стажини расмийлаштиришни такомиллаштириш билан боғлиқ муаммолар ҳал этилаётганлиги ҳам эътиборга лойиқдир.

— Режалар хусусида нималар дея оласиз?

Режалар ҳам анчагина. Дала ишларидаги ортиқча ишчи кучларини бўшатиш муҳим йўналишлардан биридир. Ўзингизга маълум бўлган эҳтиёжни қондириш учун меҳнат қилаётган аҳолининг кам қисми етарли эканлигини Президентимиз бир неча бор таъкидладилар.

Бўшаган ишчиларни халқ хўжалигининг бошқа тармоқларига ўтказиш, қишлоқдаги ишсизликни тугатиш муҳим вазифа ҳисобланади. Қишлоқда замонавий маиший ва сервис хизматлари, коммуникация тармоқлари хизматлари вужудга келтирилади.

Яқинда биз — Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Россия, Белоруссия, Украина мамлакатлари вакиллари Италияда бўлиб ўтган халқаро анжуманда қатнашиб қайтдик. Йиғилишдан сўнг йирик корхоналарни бориб кўрдик. Ишсизларни иш билан таъминлаш жараёнларини ўргандик. Капиталистик давлатларда кичик, ўрта бизнес орқали аҳолини иш билан банд қилиш усули кенг қўлланилмоқда. Бу ўрганишга лойиқ тажриба деб ўйлайман.

Яна бир омил. Биз бундан буён кам самарали корхоналарга ишчи ўринлари учун маблағ ажратишга чек қўямиз. Бақувват корхоналар бу борада кенг имкониятларга эга бўладилар. Кўпроқ республикмизнинг иқтисодиёти ёки айрим ҳудудлар учун устивор аҳамиятга эга бўлган корхоналарни танлаб, уларга кўмаклашаверамиз. Умуман, бутун фаолиятимиз ишсизларни ишга жойлаштириш, уларни ижтимоий муҳофазалаш, келгусида ишчи ўринларини кўпайтиришга қаратилаверади.

• КЕЙИНГИ йилларда Қибрай тумани меҳнат биржасида ишсизларни рўйхатга олиб ишга жойлаштириш билан изчил шуғулланилаётир. Суратда: биржа ишга жойлаштириш бўлимининг бошлиғи Дилдора ХОНКЕЛДИЕВА (чапда) иш сўраб мурожаат қилган фуқаро билан мулоқотда.

• ЗАНГИОТА туманидаги Ўртаовул ижара гидравлик насослар таъмирлаш корхонаси директори Герман Геннадьевич Пак янги ишчи ўринлари очишда туман меҳнат биржасига ҳамиша ёрдам бериб келмоқда. Корхона ишчилари ўзларининг ғамхўр, тадбиркор раҳбарларидан доимо миннатдорлар.

Суратда: Г. Г. Пак бир гуруҳ ишчилар даврасида.

А. Тўраев олган сурат.

ЎРИНЛАР СОНИ КЎПАЙМОҚДА

ШУНДАЙ ишлар бўладики, улар ходимдан вақтинчалик фаолияти мобайнида айтарли малака талаб қилмайди. У ҳақ тўланаётган жамоат ишлари бўлиб, уларни бажариш ҳамманинг қўлидан келаверади. Биз корхоналар билан шартнома тузиб, шу ишларга ишсизларни юборамиз. Шартномада бажариладиган иш ҳажми, унга тўланадиган ҳақ, ишнинг тури ҳақида маълумотлар ўз аксини топган бўлади. Кўпроқ бундай шартномалар коммунал хўжалиги идоралари ва бошқа жойлар билан тузилади.

Ўтган йили ҳақ тўланадиган жамоат ишлари бўйича 140 та ташкилот билан шартнома тузилиб, 3815 нафар ишчи ўрни очиш белгиланган эди. Бу режа бажарилди. Аммо, Олмалиқ, Янгиобод шаҳарлари, Оққўрғон, Бўстонлиқ, Қибрай, Паркент, Ўртачирчиқ, Чиноз туманларида 79 одам ишга жалб қилинди, холос. Муаммо шундаки, бу ишларга фақат ишсизлар юбориладилар.

Янги иш жойлари очиш борасида бирмунча силжишларга эришдик. Қурилаётган ишхоналар ҳисобига ана шундай ўринлар сони кўпайди. Юқоричирчиқ туманидаги "Учқун" қўшма корхонаси, Паркент туманидаги "Фахрий" корхонаси, Бўстонлиқдаги "Бунёд", Бўкадаги "Соҳибкор" корхоналарини молиявий таъминлаш борасида ёрдам кўрсатилди.

Меҳнат бошқармаси корхоналарига қисқа муддатли (бир йилгача) қарз бериш орқали молиявий ёрдам кўрсатмоқда.

Белгиланган тартибга кўра жойлардаги шахслар, хусусий корхоналар фақат ўз шаҳар ва туманларига бу масала бўйича мурожаат қилишлари мумкин. Яна бир аҳамиятга молик омил фақат ишлаб чиқариш билан шуғулланаётган корхона, ташкилотларгагина молиявий-ёрдам кўрсатилади. Жойлардаги хусусий корхоналар эгалари меҳнат биржаларига аризалар топширадилар, аризалар кўриб чиқилгач, Тошкент вилояти меҳнат бошқармасига тавсия этилади. Бошқарма Меҳнат вазирлигининг розилигини олгач, мазкур масала вилоят ҳокими қарори билан тасдиқланиб, дастурга киритилади ва маблағ ажратиш масаласи ҳал этилади.

В. ГОЛОВИН,
Ҳақ тўланадиган жамоат ишлари ва янги ишчи жойлари очиш бўйича шўъба мудири.

• *Факт ва рақамлар*

• ВИЛОЯТДА ўтган йили 3,5 минг ишчи ўрни ташкил этилган бўлса, бу кўрсаткич шу йилнинг беш ойи ичида 5249 тадан ошиб кетди.

• Вилоят меҳнат, бандлик, аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бошқармаси маблағи ҳисобига 1993 йилда 554 нафар йигит-қиз касбини ўзгартирган эди. Бу йилнинг беш ойида 600 киши касбини қайта ўзгартирди.

• Меҳнат биржалари орқали йил бошидан буён 4624 киши ишга жойлаштирилди.

• Янги ишчи жойлари очишга Бекобод, Чирчиқ шаҳарлари, Зангиота, Бўстонлиқ туманларида кўпроқ эътибор берилди.

ҲУҚУҚИНГИЗ ТЎЛА МУҲОФАЗАДА

ҲУСУСИЙ корхоналар, фермер хўжаликларини ташкил этиш, тадбиркорликни ривожлантириш давр талаби эканлигини ҳаёт кўрсатиб турибди. Шунинг учун кўплаб давлат корхоналари мулкчиликнинг бошқа шаклларига айланмоқда. Бу борада жумҳуриятимиз раҳбарияти томонидан қатор қонунлар қабул қилинди. Айниқса "Иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, хусусий мулк манфаатларини ҳимоя қилиш ва тадбиркорликни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармон ишбилармонларга эркинлик яратди.

Бу масалага Тошкент вилояти фаолларининг бир қатор йиғилишларида ҳам эътибор берилди. Маълумки, хусусий мулк эгаларининг меҳнат шароитлари, меҳнат муносабатлари, ижтимоий ҳимояси масалаларида талайгина муаммолар бор. Ушбу саволларга меҳнат вазирлиги мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган "Иқтисодиётнинг тасарруфида бўлмаган фуқароларнинг меҳнат муносабатлари ҳамда уларни ижтимоий ҳимоя қилишни тартибга солиш тўғрисидаги вақтинчалик Низом" жавоб беради.

Мазкур Низом давлат тармоғида меҳнат қилаётган ишчи ва хизматчилар билан хусусий, қўшма, кичик, масъулиятли тўлиқ ёки қисман чекланган акционерлик жамиятларида, деҳқон хўжаликларида ва якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи ҳамда фақат ёрдамчи хўжаликда банд бўлган ва ўзини даромад билан таъминлайдиган шахсларга яратилаётган имтиёзларни уйғунлаштиради.

Низом мулкчиликнинг янги шаклларига ўтган барча корхона, ташкилот, муассаса, хўжалик, шахсларга нисбатан жорий қилиниб уларда ишлайдиган ходимларнинг меҳнат муносабатлари амалдаги Ўзбекистон Республикасининг қонунлари ва норматив ҳужжатлари билан тартибга солиниши очиқ ойдин кўрсатилган.

Ш. МИРҲАБИБОВА,
бўлим бошлиғи.

ГИЛАМ ТЎҚИЯПМАН

ЎРТА мактабда ўқишни тамомлагандан сўнг, ўқишни давом эттирсаммикан ёки бирон-бир ишга жойлашсаммикин, деган ўйлар билан юрган эдим. Кунларнинг бирида туман рўзномасида "Меҳнат биржаси"нинг касбларга ўқитиши ҳақидаги эълонини ўқиб қолдим. Шундан сўнг "Меҳнат биржаси"га келдим ва "Ўқитиш ва қайта ўқитиш" шўъбаси ходимларига мурожаат қилдим. Шўъба ходимлари турли касблар бўйича ўқиш мумкинлигини, ўқишлар қандай ва қаерларда олиб борилишини тўла-тўкис менга тушунтиришди. Шу суҳбатлардан сўнг шўъба мутахассислари менга "Гилам тўқувчиси" касби бўйича ўқишни таклиф этишди. Бу таклиф менга маъқул келди. Бир ҳафта ўтар-ўтмас ўқишни бошлаб юбордим. Дарслар амалий машғулотлар билан бир вақтда олиб борилар экан. Шунинг учун касбга ўрганиш анчагина осон бўлди. Уч ой деганда ўқишни тамомлаб барча имтиҳонларни топшириб, "Гилам тўқувчиси" деган касбни эгалладим. Шу уч ой давомида Чиноз меҳнат биржаси менга стипендия тўлаб турди. Ўқишни тамомлаганимдан кейин гувоҳнома олдим ва "Меҳнат биржаси"га яна келганимда, улар мени "Маъмурчилик" хиссадорлик жамиятига ишга йўллашди. Айни пайтда ушбу жамиятда гилам тўқувчиси бўлиб ишламоқдаман. Иш билан таъминланишимда меҳнат биржасининг ходими Одил ака Акбаров менга катта ёрдам қилдилар. Уларга ва мазкур биржа ходимларига миннатдорчилигимни билдираман.

Ш. МЎМИНОВА,
Чиноз туманининг Охунбобоев номли жамоа хўжалигидаги "Маъмурчилик" хиссадорлик жамияти ишчиси.

Саҳифани «Тошкент ҳақиқати»нинг бўлим мудири Саидвали ҲАСАНОВ тайёрлади.

ҒАМХЎРЛИК КУЧАЯВЕРАДИ

— БОЯ қўнғироқ қилаётган пайтингизда биржамизда меҳнат бозори ўтаётган эди, — деди бизга Чирчиқ шаҳар "Меҳнат" биржасининг директори муовини Дилором Азимова, — унда шаҳардаги барча корхоналар, ташкилотлар, ўқув юртлари, муассасалар вакиллари қатнашмоқдалар. Мақсад ягона. Қайси жойда қандай ихтисосликдаги иш борлигини аниқлаш, иш сўраб мурожаат қилганларни у ерга йўллашдан иборат...

Чирчиқ шаҳрида ишсизларни иш билан таъминлаш масаласи биринчи ўринда ҳал қилиниши керак бўлган муаммолардан ҳисобланади. Бунга шаҳар ҳокимлиги, хусусан ҳоким Дониёр Азизхўжаев алоҳида эътибор бермоқда. Бу бежиз эмас. У ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида, ҳар бир шахсни, оилани ижтимоий ҳимоялаш нақадар муҳимлигини чуқур тушунади. Шу боис биржага дахлдор масалаларни ҳозиржавоблик билан ҳал этиб келмоқда.

Ҳокимлик қарори билан барча саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари янги ишчи ўринларини очишга астойдил кўмаклашмоқдалар. Айниқса "Ўзбекхиммаш" заводи, пойафзал фабрикаси бу ишга эътиборни кучайтирган. Булар ва бошқа қатор корхоналар кўмагида шу йилнинг тўрт ойи мобайнида 327 киши ишга жойлаштирилди. Шунингдек, шаҳар "Меҳнат" биржаси ёшларни касбга тайёрлаш борасида ҳам самарали тадбирларни амалга оширди. Электрчи, машинкачи-котиба, чилангар, созловчи, таъмирловчилик касблари бўйича ўтган йили 72 нафар ёш ишчилар тайёрланган бўлса, бу йил тўрт ой мобайнида 45 нафар ишчи тайёрланди. Шу кунларда ёшлардан яна 19 нафари турли касбларни эгаллаш мақсадида биржа ҳисобидан ўқимоқдалар. Меҳнат биржаси ногиронларни ижтимоий ҳимоялаш, армия сафидан қайтганлар, жазо муддатини ўтаб келганлар учун ишчи ўринлари очиш борасида ҳам аниқ дастур асосида ўз режаларини рўёбга чиқармоқда.

Ҳ. САИДОВ.

• БЎСТОНЛИҚ тумани меҳнат биржаси орқали кўпгина ёшлар ишга жойлашдилар. Бу ерда туман ҳокимлиги биржага кичик корхоналар очишда яқиндан ёрдам бермоқда. Суратда: тумандаги кичик корхоналардан бирида иш жараёни.

М. АРИНОВ суратга олган.

ТЕННИС ТАРИХИГА ЯНГИ ЗАРВАРАҚ

Ҳа, Тошкентда ниҳоясига етган халқаро теннис мусобақаси Ўзбекистон спорт тарихига сўзсиз ажойиб зарварақ бўлиб киради. Тўққиз кун давом этган Ўзбекистон Президенти кубоги халқаро мусобақаларида 20 мамлакатдан келган кучли 32 теннисчи беллашди. Халқаро мусобақаларда бир неча бор иштирок этиб, совринли ўринларни эгаллаган, номи жаҳонга машҳур бўлган теннисчилар даврасида биринчи марта иштирок этган ҳамюртларимиз Олег Огородов, Дмитрий Томашевич, Темур Ғаниевлар учун бу катта мактаб ва синов бўлди. Мухлислар айниқса чорак финалгача чиқа олган Олег Огородовнинг ўйинини олқишлар билан нишонлашди. Ҳамюртимиз нимчорак финалида германиялик Оливер Гроссни доғда қолдирди. Бироқ чорак финалда анча кучли ҳисобланган венгриялик Шандор Ножалига ютқазиб қўйди. Шундай бўлсада Тошкент турнирида Олег Огородовнинг кучли саккизликдан жой олишини катта муваффақият деб ҳисоблаш керак. Бош соврин учун АҚШ спортчиси Чак Адамс билан бельгиялик Ф. Де Вульф ўртасида кураш борди. Бунда мухлислару-мутахассислар аввалдан башорат қилишганидек, Чак Адамс ғолиб келиб (6:4, 4:6, 7:6) Ўзбекистон Президенти кубогини қўлга киритишга мушарраф бўлди.

Ҳамюртимиз Олег Огородовга "Ўзбектуризм" миллий компаниясининг "ГАЗ – 31" енгил автомашинаси калити топширилди. Темур Ғаниев эса "Ўзенгилсаноат" уюшмаси таъсис этган "Жигули" енгил машинаси мукофотига сазовор бўлди. Д. Томашевич эса "Экосан" халқаро жамғармасининг биллур соврини билан тақдирланди.

Теннис бўйича Ўзбекистон спорт тарихида биринчи марта ўтказилган халқаро турнир ниҳоясига етди. Унинг иштирокчилари ҳамда меҳмонларига Исроилнинг "ЭЛ – ОР – ЛТД" корхонасида чоп этилган "Президент кубоги" – Тошкент – 1994" китоблар совға қилинди. Ўзбекистонда теннис тарихи ва спортчилар ҳақида ҳикоя қилувчи ҳамда ранг-баранг суратларга бой бу китоб халқаро турнир иштирокчилари учун ажойиб совға бўлди.

Суратларда: бош соврин эгаси Чак Адамс: мусобақа пайти.

ШЕРБЕК суратлари.

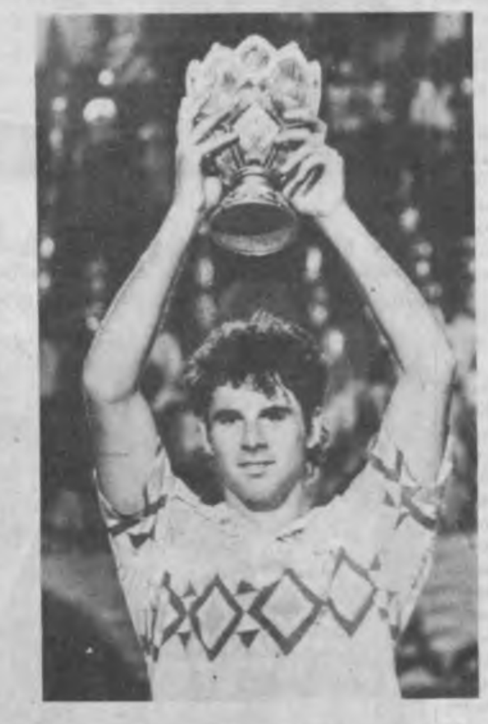

Паркентда спорт байрами

Мусобақалар Мустақиллик куни якунланади

Паркент вилоятимиздаги серфарзанд оилаларга бой туманлардан бири. Бу ерда кейинги пайтларда кўп фарзандли оилалар ҳақида ғамхўрлик қилиш, ёшларни соғлом, бақувват, чиниққан қилиб тарбиялаш борасида бир қатор ҳайрли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, мана деярли учинчи ҳафтадирки, ҳар шанба куни бу ерда ҳар қишлоқнинг ўз полвони, моҳир спортчисини аниқлаш борасида спорт мусобақаларини ўтказиш одат тусига кириб қолди. Ушбу тадбир ёш авлодни соғ-саломат, миллий ғурурли, шижоатли қилиб тарбиялашда катта аҳамият касб этиши шубҳасиздир.

Куни кеча навбатдаги ана шундай спорт учрашувларида тумандаги "Хисарак" ва "Гулбоғ" жамоа хўжаликлари аъзолари ўзаро беллашдилар. Ушбу маданий тадбирда жамоа аъзолари снортнинг бир неча турлари бўйича ўз маҳоратларини, иқтидорларини намойиш этдилар. Жумладан, эркаклар орасида волейбол мусобақалари, фарғонача миллий кураш усуллари, тош кўтариш, арқон тортиш, футбол, 100 метрга югуриш бўйича мусобақалар жуда қизиқарли ўтди.

Гоҳ хисаракликлар олдинга чиқишса, гоҳ гулбоғликлар ғолибликни қўлдан бергилари келмасди. Волейбол бўйича "Гулбоғ" жамоаси 2:1 ҳисобида устун келган бўлса, футбол мусобақаларида хисаракликлар ғолиб чиқишди.

– Бир неча тур давомида бўладиган бу беллашувларда, – дейди туман ҳокими Туроб Ҳолтоев, – ғолиблар босқичма-босқич аниқланиб, ниҳоят мустақиллик байрамининг уч йиллиги арафасида мусобақаларга якун ясалади. Ғолиб команда муносиб тақдирланади. Бу тадбир фақат спорт ишқибозлари учунгина эмас, балки барча туман аҳли учун ҳам жуда қизиқарли бўлиши табиий. Учрашувлардан олдин катта дастурда бадиий ҳаваскорларнинг чиқишлари ҳам уюштирилади. Шу тарзда меҳнаткашларнингкўнгилли ҳордиқ чиқаришларига имкон яратилади.

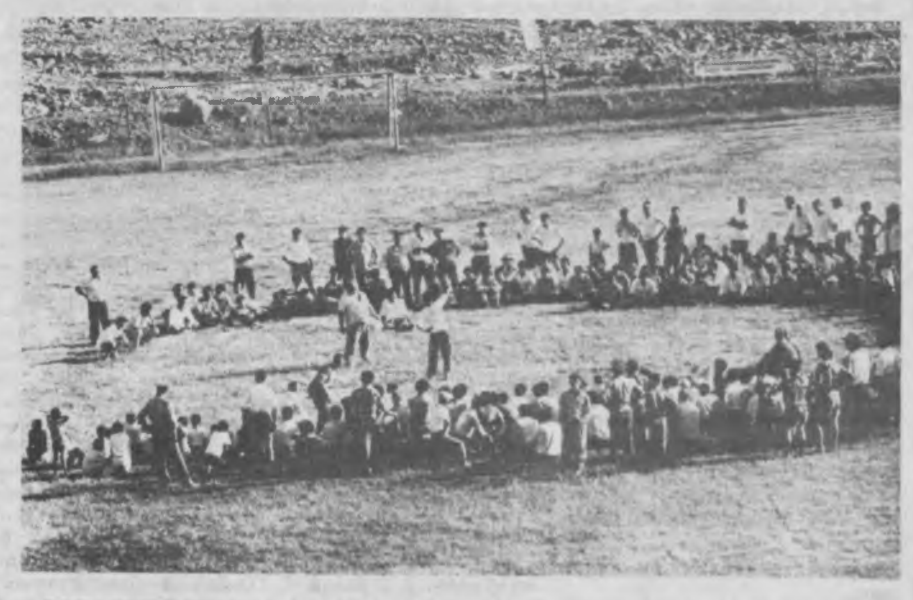

Спорт байрами лавҳаларини Даврон АҲМАД тасвирга туширган.

ҲИКОЯ

ШАНБА — ЯКШАНБА

ҚИРЛАР ТАГИДА ястаниб ётган бу кимсасиз йўллардан қиш фаслида юриш, айниқса, хатарли: бўрилар бот-бот адашган мол-ҳол, гоҳо бутун бошли сурув, ҳатто одамлар жонига қасд қилган пайтлар бўлган. Масалан, ўтган йили худди шу кезларда, айни чирсиллаган чилла совуғида қашқирлар ҳарбий хизматдан қайтаётган йигитни пок-покиза еб кетганди. Аскарвачча гулхан ёқиб (йиртқичлар оловга йўлай олмаган), сўнгги дақиқагача ўзини ҳимоя қилган... Хуллас, эртаси кўн одамлар унинг жомадони ва ҳужжатларига қараб фавқулодда ходиса юз берганидан огоҳ бўлишди.

Мудастир шуларни ўйлаб, юраги увишди. Аксига олиб, қишлоқдош-синфдоши Каримнинг бугун дарсга келмаганини қаранг. Сўнгги машғулот шомдан кейин тугади. Бироқ ғайрат қилса, Каттақишлоқ билан Тешиктош оралиғидаги тўрт чақирим масофани қирқ, ана борингки, эллик дақиқа ичида босиб ўтиш мумкин. Ҳар ҳолда бу фикрдан кўнгли таскин топди, ўспириннинг.

Атроф ёруғ ва совуқ. "Туф" деган тупук ерга муз бўлиб тушади. Ҳисобсиз кумуш михлар билан кўкка қоқиб қўйилган биллур гардишдан бир зайлда шаффоф нур таралиб туради.

Мудастир Қаловузга яқинлашай деб қолганди. Шу сойликдан ўтса бас, у ёғига қўрқмаса ҳам бўлади — қишлоқ чироқлари кўринади. Ана, итларнинг акиллаши қулоғига чалина бошлади. Мудастир шитоб билан кетиб борар экан, ёнбошлаб ётган афсонавий баҳодирларни эслатувчи қават-қават қирларга дамба-дам хавотир аралаш разм солиб қўярди.

Шу пайт унинг диққатини ҳов тепаликда чўнқайган кўйи нималарнидир маслаҳатлашмоқчи бўлгандай, ярим доира шаклида давра қуриб олган йигирма чоғли ит жалб қилди. "Тавба, бемаҳалда, яна қишлоқдан узоқда шунча ит қаёқдан пайдо бўлиб қолдийкин?"— ўйлади Мудастир йўл четидаги тўнгиб қолган, муштумдай келадиган тошни этиги учи билан ҳар эҳтимолга қарши кўчириб оларкан. Итлар билан ўзи оралиғидаги масофа тобора қисқариб борарди. Эллик одим... қирқ одим... ўттиз одим... Ўспириннинг юраги "гурс-гурс" уради. Оёқлари тагидаги қор муттасил "ғарч-ғурч" қилади.

У ҳамон итлардан кўз узмасдан борарди. Оралиқ масофа йигирма одимчалик қисқарганда, итлардан бири ой ёруғида ўспиринга қараб аввал таажжублангандай, сўнг кулгандай бўлди. Ва... кўкка қараб оҳиста улиди. Мудастир сесканиб кетди. Юраги қинидан чиққудай бўлди: "Бўрилар! Ахир булар бўрилар-ку?!" Сочлари қандайдир ғайритабиий товуш чиқариб, назарида қулоқчинини кўтариб юборган Мудастирнинг хаёлига энг аввало шу фикр келди: "Йўлбарсни чақириш керак". Аммо ҳарчанд уринмасин, товуши чиқмасди. "Агар итингни чақира олмасанг, иш тамом!"— кимдир унга шундай дегандай бўлди. Мудастир ўпкасига ҳаво тўлдириб, жон-жаҳди билан чинқирди: "Йўлбааарс!!! Йўлбааарс!!" Ва... йиғлаб юборди.

Эгасининг кулфатда қолганини сезган ит безовта вовуллади. Орадан беш-олти сония фурсат ўтгач, Йўлбарснинг ҳуриши яқиндан эшитилди. Ҳадемай ортидан қор тўзитганича, қуюндай учиб келаётган итни кўриб, Мудастир суюниб кетди. Йўлбарс катта тезлик билан етиб келди-да, дафъатандан ўзини тўхтата олмай, йигирма одимча наридан қайтди. Эгасининг атрофидан гир айланиб ўтгач, орқа оёқлари билан қорни титкилаб, бўриларга қарата таҳдидли вовуллади.

Шу пайт кўкракдор, тумшуғи оппоқ, ўзи кўкимтир тусдаги бўрилардан бири истамайгина ўрнидан туриб, пастга қараб жилди. Мудастир нафасини ичга ютганича, ёнидан ўтаётган йиртқичнинг сариқ, дум-думалоқ кўзларини бир

• *Болаларингиз учун*

лаҳза кўриб қолди. Унинг ортидан қолганлари ҳам бирин-сирин эргашди. Ҳадемай бўрилар сой ортидан ғойиб бўлди. Шундагина ҳаяжондан юраги "гурс-гурс" ураётган ўспирин ҳушини йиғиштириб олди. Вужудини чирмаб ташлаган даҳшат чекинди. Итини ортидан эргаштирганча, ҳовлига беҳолгина кириб келди.

— Намунча рангинг бўздай оқарган?— сўради бобоси уста Найзонқул неварасидан.

Бобосининг қулоғи ҳийла оғирлиги сабабли Мудастир бўлган воқеани изтироб билан, деярли бақириб сўзлаб берди.

— Каттақишлоқдан жой топиб беринг деб шунча ялиндим,— деди у сўзи пировардида йиғлаб.

— Ҳалиям авлиёлар, анбиёлар бир сақлапти, болам. Қўй, йиғлама,— суҳбатга аралашди бувиси унга сув ичирар экан.— Ҳозир айни қашқирлар урчийдиган палла. Баҳарнав онабўри раҳм қилган, сенга. Йўғасам "қуёвлар"ига бир имо қилганида борми, на сенинг, на йўлбарснинг минг жонидан бири ҳам қолмасди.

Кампир невараси омон қолгани шукронасига шам ёқиб, пичирлаб дуо ўқиди-да, чолига жазаг-пазағ қилди:

— Агар ёлғизимдан ёдгор қолган шугинага бирон кор-ҳол бўлса, билиб қўйинг, чол, у дунё-бу дунё икки қўлим ёқангизда кетади. Ҳа!

Уста Найзонқул надомат билан бош чайқаркан, беозоргина қилиб, деди:

— Ёмон шанғилладинг-да, кампир.

Мудастир уй ортидаги таранг тортилган симларнинг совуқдан зириллаганини эшитганича, истар-истамай, кечлик таомни еди.

Уста Найзонқул ичкарида анчагача ғимирлади — Мудастир сезиб турипти — бобоси сават тўқиётир. Ҳадемай чол мунгли бир ашулани бошлаб юборди:

Ажойибдан, ғаройибдан,
Ризқим етказгин ғойибдан.
Сочи қумсирка зоифдан,
Бўйдоқ ҳам юрган яхшидир йигитга.

Мудастирни уйқу элтди...

— Тур, тура қол, қўзим,— деди бувиси Мудастирни уйғотаётиб.— Тур, ана Шоюсуф ўтиб боряпти.

Шоюсуф деганлари — қишлоқнинг жинниси. Мудастир унинг номини эшитиши билан ирғиб ўрнидан туриб кетди. Этигини оёқларига қўлантаёқ илиб, кўчага отилди. Ягири чиққан тўн кийган, яланг бошига белбоғ танғиб олган, дўхти келишган, новча, элликлардан ошган Шоюсуф тоға бир тўда болалар қуршовида сукут сақлаганича, бошини ўнг томонга хиёл солинтириб, кўча бўйлаб кетиб борарди. Болалар мўйлови пастга тақасимон осилиб қолган, оёқларига ҳар хил латта-путта боғлаб олган жиннининг ортидан қарсак чалганча:

— Шоюсуф тоға девордан сакролмайди, калкал,— деб муттасил ҳаволантирарди.

Ўз хаёллари билан қаттиқ банд бўлган жинни эса пинак бузмасдан борарди. Болаларнинг гапи ахийри қитиқ патига тегди, шекилли, ортига ўгирилиб, тиржайди:

— Ачкалмани-килмани!— Бир оздан сўнг қўшиб қўйди.— Ҳа, ташлолмайман-а, ташлолмайман.

Шундай деб у ковушларини жадал ечди, қор кечиб, шу ердаги молхона деворига абжирлик билан чиқди-да, пастга сакради.

Шоюсуф тоға девордан сакраётиб, афтидан, оёғи лат еди чоғи, ўнг оёғи тўпиғини ушлаб, оқсоқлана-оқсоқлана, болаларни қувларкан:

— Ачкалмани-килмани! Қайси биринг "сакра!" дединг? Айт, даъюслар!— деб бақирарди.

Вақт пешиндан оққунча болалар Шоюсуф тоғани роса эрмак қилишди. Жиннининг уст-боши шалаббо бўлди — болаларнинг ҳайбаракалласи билан ариқдаги муздай сувни кечиб ўтганди. Бу ҳол Ҳанифа момо шумтака болаларга дашном бериб, бахтиқаро жияни Шоюсуфни уйга олиб кириб кетгунга қадар давом этди.

Шоюсуф тоға холасининг ортидан итоатгўйлик билан эргашар экан, шалаббо бўлган уст-бошини болаларга кўрсатиб, яккаш "Ачкалмани-килмани, бу ёғи йима бўлди? А? Бу ёғи йима бўлди? А?"— дерди. Шундан сўнг ҳамма уй-уйига, капатуйнугига тарқаб кетди.

Эртаси куни уста Найзонқул неварасини эшакка мингаштириб, баҳор келиб, кунлар узайгунга қадар яшаб турсин деб, каттақишлоқлик қадрдони — Норбобонинг уйига омонат жойлаштириб қайтди.

***

Ҳозир ўша якшанба тунида Мудастирнинг тушига Шоюсуф тоға, вафодор ит — Йўлбарс, бўрилар кирганини ёзиш мумкин. Аммо булар унинг тушига кирганмиди? Эслолмайди. Сира эслолмайди.

Шерали СОКИН.

САЁҲАТЧИЛАР МАМНУН БЎЛДИЛАР

Тошкент вилояти ёдгорликларни сақлаш жамияти республикамиз вилоятларидаги обидаларни сақлаш, ўрганиш, ташвиқот ва тарғибот қилиш билан шуғулланувчи касбдошлари билан амалий алоқаларни боғлаб, диёримиз ёдгорликларини тарғиб қилишда ҳамкорлик қилмоқдалар.

Мана, куни кеча Самарқанд вилоятидан 10-мактаб-интернатнинг қирқ нафар талабалари Олмалиқ шаҳрига экскурсияга келиб кетдилар. Талабаларни дастлаб Олмалиқ ўлкашунослик музейи ходимлари қучоқ очиб кутиб олдилар. Самарқандлик талабалар музейнинг барча залларини кўздан кечириб, шаҳарнинг қадим-қадимдаги узоқ ўтмиши, ҳозирги кунлари ва келажак режалари билан яқиндан танишдилар. Музейда экскурсия ниҳоясига етгандан кейин улар шаҳарнинг диққатга молик жойларини ҳам кўздан кечириб, катта таассурот олдилар.

Улар Олмалиқнинг узоқ ўтмиши билан айниқса қизиқиб танишдилар. Олмалиқ ва унга ёндош ҳудудлар тарихи бир-бирига ҳамоҳанг ва сермазмундир. Ўлкамизда инсон ҳаёти бундан 30-40 минг йиллар аввалари тош асри даврларидаёқ бошланган. Бутун Ўрта Осиёдагидек бу ҳудудларда ҳам одамлар жамоа-жамоа бўлиб яшаганлар, Олмалиқ ҳудудида қадимда Тункент, Тўққент шаҳарлари мавжуд бўлган. Бу диёр шуҳратини жаҳонга таратган фойдали қазилма бойликлари ва табиий маъданларидан ота-боболаримиз II-III асрлардаёқ фойдаланиш йўл-йўриқларини яхши билганлар. Қалмоққир, Олтинтопган, Қўрғошинкон, Саричўққи ва бошқа конларнинг маъдан миқдори бу ерда 1951 йили Олмалиқ кон-саноат шаҳрини пайдо бўлишига замин ҳозирлади. Мана қирқ уч йилдирки, шаҳар кундан-кунга яшнаб, ривожланиб бормоқда. Ҳозир шаҳарда 120 минг байналмилал аҳоли истиқомат қилади. Бу ерда истиқомат қилаётган кишилар бир оиланинг фарзандларидек, бир ёқадан бош чиқариб ўзларининг жонажон шаҳарлари гуллаб-яшнаши учун тинмай меҳнат қилмоқдалар.

Сайёҳлар шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирганларидан кейин Имлоқ-Тункент шаҳар ҳаробасидан тўрт километр ғарбда жойлашган Парпи ота зиёратгоҳида ҳамда Оҳангарон дарёсининг чап ирмоғи бўлган Нокпойсой ҳавзасидаги Тункент ҳаробасидан олти километр жанубда жойлашган қадимий обида Корхонани зиёрат қилдилар. Корхона соз тупроқли тепалик ичидаги ғорсимон иншоот бўлиб, бир неча ғорлардан иборат. Унинг шимолий — асосий қисми кириш айвондан иборат бўлиб, узунлиги 17 метрли катта хонага олиб киради. Археологик материаллар унинг янги эранинг биринчи минг йиллиги ўрталарига оидлигини кўрсатади. Ушбу маданий иншоот XVIII аср ва XIX аср бошларида ишлаб турган.

Ҳозир Олмалиқ ўлкани ўрганиш музейи ходимлари археология олимлари билан ҳамкорликда шу ҳудудларда мавжуд бўлган қадимий тепа-обидаларни, уларнинг ҳаробаларини илмий асосда ўрганишга бел боғлаганлар. Бу эзгу ишга маблағ ажратувчи ҳомий корхоналар ҳам бор.

Лекин Оҳангарон тумани ҳудудида жойлашган Имлоқ-Тункент шаҳар ҳаробаси тегишли мутасадди идоралар диққатидан четда қолмоқда, емирилиб, йўқ бўлиб кетиш ҳолатига келиб қолди. Маданиятимиз, тарихимиз даракчиси. гувоҳи бўлган ва бизга узоқ ўтмишимиздан ҳикоя қилувчи ёдгорликни сақлашдек олийжаноб ишга бу тарзда бефарқ қараш мумкин эмас. Уни сақлаб қолиш чин инсоний, ватанпарварлик бурчимиз бўлиши керак.

Миртурсун МИРСОАТ ўғли,
вилоят ёдгорликларни сақлаш жамияти раҳбари, ўлкашунос.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИНИНГ 10-ҲУНАР -ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ 1994-1995 ўқув йилига қуйидаги мутахассисликлар бўйича ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Якка буюртмалар тикувчи-бичиқчилар (1-3 йил).

Кенг ихтисосли сартарошлар (1 йил).

Ошпаз қандолатчилар (1-3 йил).

Музлатгичлар тузатиш усталари (3 йил).

БИЛИМ ЮРТИГА 9-11 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА БЎЛГАН 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

9-синф маълумотига эга бўлганлар бепул овқат, кийим-бош, нафақа билан таъминланадилар.

11-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар ойига 32000-40500 сўм нафақа билан таъминланадилар.

Билим юртига кириш ҳақидаги ариза директор номига ёзилиб, қуйидаги ҳужжатлар билан топширилади: туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақидаги гувоҳнома ёки аттестат, соғлиги ҳақидаги маълумотнома, турар жойидан маълумотнома, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, 6 дона фотосурат (3х4 см).

Билим юртининг манзилгоҳи: 700098, Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов тумани, Қора-Қамиш-1/4 даҳаси, 20-уй (42.43 "э" автобуслар, 27-трамвайнинг "Мактаб", 82-автобус, 10, 21, 25-троллейбусларнинг "Қора-Қамиш-1/4" бекатлари).

Муҳаррир ўринбосари
Р. УМАРОВ

Тошкент вилояти халқ таълими бошқармаси ҳунар-техника таълими комплекси жамоаси етакчи назоратчи

Наби Узоқович ЕРГАШЕВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент вилояти суди жамоаси вилоят судининг собиқ раиси

Фахриддин Иброҳимович МУҲИТДИНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия билдиради.

Тошкент ҲАҚИҚАТИ
Муассис:
Тошкент вилояти ҳокимлиги

БИЗНИНГ МАНЗИЛ:
700000, Тошкент, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОН:
хатлар ва оммавий ишлар бўлими - ***334-048***

Руйхатдан ўтиш тартиби N 8. Буюртма Г—991. 20900 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2

• Эълон ва билдирувлар кечиктирилмай чоп этилиши кафолатланади.

• Факт ва далилларнинг ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар.

• Фойдаланилмаган мақолаларга ёзма жавоб қайтарилмайди.